

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 29ης Ιουλίου 2019^{*i}

«Αίτηση αναιρέσεως – Κρατικές ενισχύσεις – Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις – Ενίσχυση υπέρ μεγάλου επενδυτικού σχεδίου – Ενίσχυση εν μέρει ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά – Άρθρο 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ – Αναγκαιότητα της ενίσχυσης – Άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ – Κανονισμός (ΕΚ) 800/2008 – Ενίσχυση η οποία υπερβαίνει το όριο της ατομικής κοινοποίησης – Κοινοποίηση – Περιεχόμενο της απαλλαγής κατά κατηγορία – Αντανάιρεση – Αποδοχή αιτήσεως παρεμβάσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Παραδεκτό»

Στην υπόθεση C-654/17 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 22 Νοεμβρίου 2017,

Bayerische Motoren Werke AG, με έδρα το Μόναχο (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους M. Rosenthal, G. Drauz και M. Schütte, Rechtsanwälte,

αναιρεσείουσα,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι:

η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, εκπροσωπούμενη από τους F. Erlbacher, A. Μπουχάγιαρ και T. Maxian Rusche,

καθής πρωτοδίκως,

το **Freistaat Sachsen**, εκπροσωπούμενο από τον T. Lübbig, Rechtsanwalt,

παρεμβαίνον πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Regan (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, K. Λυκούργο, E. Juhász, M. Ilešič και I. Jarukaitis, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: E. Tanchev

γραμματέας: D. Dittert, προϊστάμενος μονάδας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 23ης Ιανουαρίου 2019,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 3ης Απριλίου 2019,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την αίτηση αναίρεσως, η Bayerische Motoren Werke AG (στο εξής: BMW) ζητεί την αναίρεση της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 12ης Σεπτεμβρίου 2017, Bayerische Motoren Werke κατά Επιτροπής (T-671/14, στο εξής: ανααιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2017:599), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή της για την εν μέρει ακύρωση της απόφασης (ΕΕ) 2016/632 της Επιτροπής, της 9ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA. 32009 (2011/C) (πρώην 2010/N) την οποία η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας επιθυμεί να χορηγήσει στην BMW για ένα μεγάλο επενδυτικό σχέδιο στη Λειψία (ΕΕ 2016, L 113, σ. 1) (στο εξής: επίδικη απόφαση).
- 2 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή άσκησε αντανάιρεση με την οποία ζητεί την αναίρεση της διάταξης του προέδρου του πέμπτου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου, της 11ης Μαΐου 2015, Bayerische Motoren Werke κατά Επιτροπής (T-671/14, μη δημοσιευθείσα, στο εξής: διάταξη της 11ης Μαΐου 2015, EU:T:2015:322), με την οποία έγινε δεκτή η αίτηση παρεμβάσεως του Freistaat Sachsen, καθώς και του μέρους της ανααιρεσιβαλλόμενης απόφασης που αφορά το παραδεκτό της παρεμβάσεως αυτής και τη συνεκτίμηση των επιχειρημάτων που προέβαλε το Freistaat Sachsen, επιπλέον των επιχειρημάτων που προέβαλε η νυν ανααιρεσίουσα.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός 659/1999

- 3 Κατά το άρθρο 1 του κανονισμού 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου [108 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 1999, L 83, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 734/2013 του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 2013 (ΕΕ 2013, L 204, σ. 15, στο εξής: κανονισμός 659/1999).

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοούνται ως:

[...]

β) “υφιστάμενη ενίσχυση”:

[...]

ii) κάθε εγκεκριμένη ενίσχυση, δηλαδή τα καθεστώτα ενισχύσεων και οι ατομικές ενισχύσεις που έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή ή από το Συμβούλιο [της Ευρωπαϊκής Ένωσης].

[...]

γ) “νέα ενίσχυση”: κάθε ενίσχυση, δηλαδή τα καθεστώτα ενισχύσεων και οι ατομικές ενισχύσεις, οι οποίες δεν αποτελούν υφιστάμενη ενίσχυση, καθώς και οι μεταβολές υφιστάμενων ενισχύσεων·

[...]».

- 4 Το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού, με τίτλο «Κοινοποίηση νέας ενίσχυσης», ορίζει στην παράγραφο 1 τα ακόλουθα:

«Εκτός αν άλλως προβλέπεται σε κανονισμούς οι οποίοι θεσπίζονται με βάση το άρθρο [109 ΣΛΕΕ] ή άλλες συναφείς διατάξεις της, κάθε σχέδιο για τη χορήγηση νέας ενίσχυσης κοινοποιείται εγκαίρως στην Επιτροπή από το οικείο κράτος μέλος. [...]

- 5 Το άρθρο 7 του εν λόγω κανονισμού, με τίτλο «Αποφάσεις της Επιτροπής να περατώσει την επίσημη διαδικασία έρευνας», ορίζει τα εξής:

«[...]

2. Εφόσον η Επιτροπή διαπιστώσει ότι, ενδεχομένως κατόπιν τροποποιήσεων που επέφερε το οικείο κράτος μέλος, το κοινοποιηθέν μέτρο δεν αποτελεί ενίσχυση, σημειώνει τη διαπίστωση αυτή με σχετική απόφαση.

3. Εφόσον η Επιτροπή διαπιστώσει ότι, ενδεχομένως κατόπιν τροποποιήσεων που επέφερε το οικείο κράτος μέλος, αίρονται οι αμφιβολίες για το συμβατό του κοινοποιηθέντος μέτρου με την [εσωτερική] αγορά, αποφασίζει ότι η ενίσχυση είναι συμβιβάσιμη με την [εσωτερική] αγορά (εφεξής αποκαλούμενη “θετική απόφαση”). Στην απόφαση αυτή, αναφέρεται η συγκεκριμένη εξαίρεση της συνθήκης που εφαρμόστηκε.

[...]

- 6 Το άρθρο 10 του κανονισμού 659/1999, με τίτλο «Εξέταση, αίτηση παροχής πληροφοριών και διαταγή παροχής πληροφοριών», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Με την επιφύλαξη του άρθρου 20, η Επιτροπή μπορεί, αυτεπαγγέλτως, να εξετάσει πληροφορίες που προέρχονται από οποιαδήποτε πηγή σχετικά με εικαζόμενη παράνομη ενίσχυση.

Η Επιτροπή εξετάζει χωρίς καθυστέρηση κάθε καταγγελία που υποβλήθηκε από οποιονδήποτε ενδιαφερόμενο σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 2 και μεριμνά ώστε το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος να ενημερώνεται πλήρως και τακτικά για την πρόοδο και τα αποτελέσματα της εξέτασης.»

Ο κανονισμός (ΕΚ) 800/2008

- 7 Οι αιτιολογικές σκέψεις 2 έως 4 και 7 του κανονισμού (ΕΚ) 800/2008 της Επιτροπής, της 6ης Αυγούστου 2008, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την [εσωτερική] αγορά κατ’ εφαρμογήν των άρθρων [107 και 108 ΣΛΕΕ] (Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία) (ΕΕ 2008, L 214, σ. 3), τον οποίο διαδέχθηκε ο κανονισμός (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ’ εφαρμογήν των άρθρων [107 και 108 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2014, L 187, σ. 1), έχουν ως εξής:

«(2) Η Επιτροπή έχει εφαρμόσει τα άρθρα [107] και [108] [ΣΛΕΕ] σε πολυάριθμες αποφάσεις και έχει αποκτήσει επαρκή πείρα για να καθορίσει τα γενικά κριτήρια συμβατότητας όσον αφορά τις ενισχύσεις προς τις [μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)] [...]

(3) Η Επιτροπή έχει επίσης αποκτήσει επαρκή πείρα από την εφαρμογή των άρθρων [107] και [108] [ΣΛΕΕ] στους τομείς των ενισχύσεων για απασχόληση και επαγγελματική εκπαίδευση, των ενισχύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος, των ενισχύσεων για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία και των περιφερειακών ενισχύσεων όσον αφορά τόσο τις ΜΜΕ όσο και τις μεγάλες επιχειρήσεις [...]

(4) Λαμβάνοντας υπόψη την πείρα που αποκτήθηκε, είναι απαραίτητο να προσαρμοστούν ορισμένες από τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στους κανονισμούς [...] Για λόγους απλοποίησης και για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότερη παρακολούθηση των ενισχύσεων από την Επιτροπή, οι εν λόγω κανονισμοί θα πρέπει να αντικατασταθούν από ένα και μόνο κανονισμό. Η απλοποίηση πρέπει να απορρέει, μεταξύ άλλων, από ένα σύνολο κοινών εναρμονισμένων ορισμών και κοινών οριζόντιων διατάξεων, που θεσπίζονται στο κεφάλαιο I του παρόντος κανονισμού. [...]

[...]

(7) Οι κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου [107], παράγραφος 1, [ΣΛΕΕ] που δεν καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό θα εξακολουθούν να υπόκεινται στην υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου [108], παράγραφος 3, [ΣΛΕΕ]. Ο παρών κανονισμός δεν πρέπει να θίγει την δυνατότητα των κρατών μελών να κοινοποιούν ενισχύσεις των οποίων οι στόχοι ανταποκρίνονται στους στόχους που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό. Οι ενισχύσεις αυτές θα αξιολογούνται από την Επιτροπή ιδίως βάσει των προϋποθέσεων που προσδιορίζονται στον παρόντα κανονισμό και σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται σε συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές ή πλαίσια που έχουν εκδοθεί από την Επιτροπή κάθε φορά που το οικείο μέτρο ενίσχυσης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής τέτοιου συγκεκριμένου μέσου.»

8 Το άρθρο 3 του κανονισμού 800/2008, με τίτλο «Προϋποθέσεις απαλλαγής», το οποίο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο I του κανονισμού αυτού, με τίτλο «Κοινές διατάξεις», προβλέπει τα εξής:

«1. Τα καθεστώτα ενισχύσεων που πληρούν τις προϋποθέσεις του κεφαλαίου I του παρόντος κανονισμού, καθώς και τις σχετικές διατάξεις του κεφαλαίου II του παρόντος κανονισμού, συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου [107], παράγραφος 3, [ΣΛΕΕ] και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο [108], παράγραφος 3, [ΣΛΕΕ] εφόσον κάθε μεμονωμένη ενίσχυση που χορηγείται βάσει των εν λόγω καθεστώτων πληροί όλες τις προϋποθέσεις του παρόντος κανονισμού, και το καθεστώς περιέχει ρητή παραπομπή στον παρόντα κανονισμό, με αναφορά του τίτλου του και των στοιχείων δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

2. Οι μεμονωμένες ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει καθεστώτων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου [107], παράγραφος 3, [ΣΛΕΕ] και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου [108], παράγραφος 3, [ΣΛΕΕ] υπό την προϋπόθεση ότι οι χορηγούμενες ενισχύσεις πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του κεφαλαίου I του παρόντος κανονισμού καθώς και τις σχετικές διατάξεις του κεφαλαίου II του παρόντος κανονισμού και το μεμονωμένο μέτρο ενίσχυσης περιέχει ρητή παραπομπή στις σχετικές διατάξεις του παρόντος κανονισμού, με αναφορά των σχετικών διατάξεων, του τίτλου και των στοιχείων δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

3. Οι ad hoc ενισχύσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις του κεφαλαίου I του παρόντος κανονισμού, καθώς και τις σχετικές διατάξεις του κεφαλαίου II του παρόντος κανονισμού, συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου [107], παράγραφος 3, [ΣΛΕΕ] και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο [108], παράγραφος 3, [ΣΛΕΕ] εφόσον η ενίσχυση περιέχει ρητή παραπομπή στις σχετικές διατάξεις του παρόντος κανονισμού, με αναφορά των σχετικών διατάξεων, του τίτλου και των στοιχείων δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.»

- 9 Στο ίδιο κεφάλαιο I, το άρθρο 6, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού, με τίτλο «Όρια κοινοποίησης μεμονωμένων ενισχύσεων», προβλέπει τα εξής:

«Οι περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις για μεγάλα επενδυτικά σχέδια κοινοποιούνται στην Επιτροπή αν το συνολικό ποσό της ενίσχυσης από όλες τις πηγές υπερβαίνει το 75 % του μέγιστου ορίου ενίσχυσης που θα μπορούσε να λάβει μια επένδυση με επιλέξιμες δαπάνες ύψους 100 εκατ. EUR, εφαρμόζοντας το ισχύον πάγιο όριο ενίσχυσης για μεγάλες επιχειρήσεις στον εγκεκριμένο χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης.»

- 10 Το άρθρο 8 του εν λόγω κανονισμού, με τίτλο «Χαρακτήρας κινήτρου», προβλέπει τα εξής:

«1. Ο παρών κανονισμός εξαιρεί μόνο τις ενισχύσεις εκείνες που έχουν χαρακτήρα κινήτρου.

[...]

3. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε [μεγάλες επιχειρήσεις] και καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό θεωρείται ότι έχουν χαρακτήρα κινήτρου εάν, εκτός από την τήρηση του όρου που περιλαμβάνεται στην παράγραφο 2, το κράτος μέλος έλεγξε, πριν χορηγήσει τις εν λόγω μεμονωμένες ενισχύσεις, ότι τα έγγραφα που ετοίμασε ο δικαιούχος αποδεικνύουν τον χαρακτήρα κινήτρου των ενισχύσεων βάσει ενός ή περισσοτέρων από τα ακόλουθα κριτήρια:

[...]

ε) στην περίπτωση των περιφερειακών επενδυτικών ενισχύσεων, που αναφέρονται στο άρθρο 13, το επενδυτικό σχέδιο καθ' εαυτό δεν θα είχε υλοποιηθεί στη συγκεκριμένη ενισχυόμενη περιφέρεια εάν δεν είχε χορηγηθεί η ενίσχυση.

4. Οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3 δεν ισχύουν σε σχέση με τα φορολογικά μέτρα εφόσον συντρέχουν οι ακόλουθοι όροι:

α) με το φορολογικό μέτρο θεσπίζεται δικαίωμα για ενισχύσεις βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και χωρίς περαιτέρω άσκηση διακριτικής ευχέρειας από την πλευρά του κράτους μέλους, και

[...]».

- 11 Στο κεφάλαιο II του κανονισμού 800/2008, με τίτλο «Ειδικές διατάξεις για τις διάφορες κατηγορίες ενισχύσεων», το άρθρο 13 του εν λόγω κανονισμού, με τίτλο «Ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα για επενδύσεις και απασχόληση», προβλέπει τα ακόλουθα στην παράγραφο 1:

«Τα καθεστώτα ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα για επενδύσεις και απασχόληση που πληρούν τους όρους του παρόντος άρθρου συμβιβάζονται με την [εσωτερική] αγορά κατά την έννοια του άρθρου [107], παράγραφος 3, [ΣΛΕΕ] και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο [108], παράγραφος 3, [ΣΛΕΕ].

[...]»

Η ανακοίνωση του 2009

- 12 Η ανακοίνωση της Επιτροπής, κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια (ΕΕ 2009, C 223, σ. 3, στο εξής: ανακοίνωση του 2009) αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα εξής:
- «21. Στην περίπτωση των περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια που καλύπτονται από την παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή θα επαληθεύσει λεπτομερώς “ότι η ενίσχυση είναι αναγκαία ως έναυσμα για επενδύσεις” [...] Στόχος της λεπτομερούς αξιολόγησης είναι να προσδιοριστεί αν η ενίσχυση όντως συμβάλλει στην αλλαγή της συμπεριφοράς του δικαιούχου, ούτως ώστε να προβεί σε (επιπρόσθετες) επενδύσεις στην υπόψη ενισχυόμενη περιφέρεια. Υπάρχουν πολλοί λόγοι για τους οποίους μια επιχείρηση εγκαθίσταται σε μια συγκεκριμένη περιφέρεια, ακόμη και χωρίς τη χορήγηση ενίσχυσης.
22. Λαμβάνοντας υπόψη τον στόχο της δίκαιης μεταχείρισης που απορρέει από την πολιτική συνοχής και στο μέτρο που η ενίσχυση συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου αυτού, η δημιουργία κινήτρων μπορεί να αποδειχθεί με βάση δύο σενάρια:
- [...]
- 2) Η ενίσχυση παρέχει κίνητρο για την πραγματοποίηση μιας προγραμματιζόμενης επένδυσης στην υπόψη περιοχή αντί σε άλλη, διότι με αυτήν αντισταθμίζονται τα καθαρά μειονεκτήματα και το καθαρό κόστος που συνεπάγεται η πραγματοποίηση επένδυσης στην ενισχυόμενη περιοχή.
- [...]
25. Στο σενάριο 2, το κράτος μέλος δύναται να αποδείξει ότι η ενίσχυση δημιουργεί κίνητρα, προσκομίζοντας έγγραφα της επιχείρησης από τα οποία προκύπτει ότι έγινε σύγκριση του κόστους και του οφέλους που συνεπάγεται η εγκατάσταση στην εν λόγω ενισχυόμενη περιφέρεια με εκείνα που συνεπάγεται η εγκατάσταση σε άλλη, εναλλακτική περιφέρεια. Τέτοια συγκριτικά σενάρια θα πρέπει να θεωρηθούν ρεαλιστικά από την Επιτροπή.
- [...]
33. Στο σενάριο 2, για τα κίνητρα εγκατάστασης, η ενίσχυση θα πρέπει γενικά να θεωρείται αναλογική εφόσον ισούται με τη διαφορά μεταξύ του καθαρού κόστους που συνεπάγεται η πραγματοποίηση της επένδυσης στην ενισχυόμενη περιφέρεια για την δικαιούχο επιχείρηση και του καθαρού κόστους που συνεπάγεται η πραγματοποίηση της επένδυσης στην εναλλακτική περιφέρεια (ή περιφέρειες). [...]
- [...]
52. Αφού διαπιστώσει ότι η ενίσχυση είναι απαραίτητη ως κίνητρο για την πραγματοποίηση της επένδυσης στην υπόψη περιφέρεια, η Επιτροπή θα σταθμίζει τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις της περιφερειακής ενίσχυσης προς ένα μεγάλο επενδυτικό σχέδιο. [...]
- [...]
56. Η Επιτροπή δύναται να αποφασίσει να εγκρίνει την ενίσχυση, να θέσει όρους για την χορήγησή της ή να την απαγορεύσει [...].»

- 13 Στην υποσημείωση του σημείου 56 της ανακοίνωσης αυτής αναφέρεται ότι «όταν η ενίσχυση χορηγείται βάσει υφιστάμενου καθεστώτος περιφερειακών ενισχύσεων το κράτος μέλος εξακολουθεί να έχει τη δυνατότητα να χορηγήσει ενίσχυση του τύπου αυτού έως το ποσό που αντιστοιχεί στο μέγιστο επιτρεπόμενο ποσό που δύναται να λάβει μια ενίσχυση με επιλέξιμες δαπάνες ύψους 100 [εκατομμυρίων ευρώ] βάσει των εφαρμοστέων κανόνων».

Το ιστορικό της διαφοράς και η επίδικη απόφαση

- 14 Το ιστορικό της διαφοράς, όπως εκτίθεται συνοπτικώς στις σκέψεις 1 έως 5 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, έχει ως εξής:

«1 Η προσφεύγουσα [...] είναι η μητρική εταιρία του ομίλου Bayerische Motoren Werke [...], ο οποίος έχει ως κύρια δραστηριότητα την κατασκευή αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών μάρκας BMW, MINI και Rolls-Royce.

2 Στις 30 Νοεμβρίου 2010, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κοινοποίησε, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 2, του κανονισμού [800/2008], ενίσχυση ονομαστικής αξίας 49 εκατομμυρίων ευρώ την οποία προετίθετο να χορηγήσει βάσει του Investitionszulagengesetz 2010 (νόμου περί επενδυτικών ενισχύσεων), της 7ης Δεκεμβρίου 2008, όπως έχει τροποποιηθεί (BGBl. 2008 I, σ. 2350, στο εξής: IZG), για την κατασκευή στη Λειψία (Γερμανία) εργοστασίου παραγωγής για την κατασκευή του ηλεκτρικού οχήματος i3 και του επαναφορτιζόμενου υβριδικού οχήματος i8 της BMW, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013 (ΕΕ 2006, C 54, σ. 13 [...]). Στην κοινοποίηση γινόταν μεία επενδυτικών δαπανών ύψους 392 εκατομμυρίων ευρώ [...] και ποσοστό ενισχύσεως 12,5%. Η πραγματική καταβολή της ενισχύσεως υπέκειτο στην έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

3 Αφού έλαβε ορισμένες συμπληρωματικές πληροφορίες, η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει, στις 13 Ιουλίου 2011, την επίσημη διαδικασία έρευνας δυνάμει του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και, ακολούθως, έλαβε τις σχετικές παρατηρήσεις της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Στις 13 Δεκεμβρίου 2011, η απόφαση με τίτλο “Κρατική ενίσχυση – Γερμανία – Κρατική ενίσχυση SA.32009 (11/C) (πρώην 10/N) – LIP – Ενίσχυση στη BMW Λειψία – Πρόσκληση για υποβολή παρατηρήσεων σύμφωνα με το άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ” δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (ΕΕ 2011, C 363, σ. 20). [...]

[...]

- 5 Στις 9 Ιουλίου 2014, η Επιτροπή εξέδωσε την [επίδικη απόφαση], το άρθρο 1 της οποίας έχει ως εξής:

“Η κρατική ενίσχυση ύψους 45 257 273 ευρώ, την οποία η [Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας] επιθυμεί να χορηγήσει στην [προσφεύγουσα] για την επένδυση στη Λειψία είναι συμβατή με την εσωτερική αγορά, μόνο εφόσον παραμένει περιορισμένη στο ποσό των 17 εκατ[ομμυρίων] ευρώ (σε τιμές 2009): το υπερβάλλον ποσό (28 257 273 ευρώ) είναι ασυμβίβαστο με την εσωτερική αγορά.

Ως εκ τούτου, η ενίσχυση επιτρέπεται να χορηγηθεί μόνο μέχρι το ποσό των 17 εκατ[ομμυρίων] ευρώ.”»

Η ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασία και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 15 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 19 Σεπτεμβρίου 2014, η νυν αναιρεσείουσα άσκησε προσφυγή για την ακύρωση της επίδικης απόφασης.

- 16 Στις 16 Ιανουαρίου 2015, το Freistaat Sachsen κατέθεσε αίτηση παρεμβάσεως υπέρ της προσφεύγουσας.
- 17 Με διάταξη της 11ης Μαΐου 2015, ο πρόεδρος του πέμπτου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου έκανε δεκτή την εν λόγω αίτηση παρεμβάσεως.
- 18 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή ακυρώσεως στο σύνολό της.

Αιτήματα των διαδίκων

- 19 Με την αίτηση αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα ζητεί από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·
 - να ακυρώσει την επίδικη απόφαση καθόσον κηρύσσει ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά την ενίσχυση ποσού 28 257 273 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στο υπερβαίνον τα 17 εκατομμύρια ευρώ μέρος της επίμαχης ενίσχυσης ή, επικουρικώς, εάν και στο βαθμό που το Δικαστήριο κρίνει ότι η διαφορά δεν είναι ώριμη προς εκδίκαση, να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο·
 - επικουρικώς, να ακυρώσει την επίδικη απόφαση καθόσον απαγορεύει και κηρύσσει ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά κάθε ενίσχυση εξαιρούμενη από την υποχρέωση κοινοποίησης δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008, η οποία χορηγήθηκε στο πλαίσιο του επίμαχου επενδυτικού σχεδίου, στον βαθμό που υπερβαίνει το ποσό των 17 εκατομμυρίων ευρώ, και
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα της πρωτοβάθμιας και της αναιρετικής διαδικασίας.
- 20 Η Επιτροπή ζητεί την απόρριψη της αιτήσεως αναιρέσεως και την καταδίκη της αναιρεσείουσας στα δικαστικά έξοδα.
- 21 Το Freistaat Sachsen υποβάλλει τα ίδια αναιρετικά αιτήματα με την αναιρεσείουσα και ζητεί από το Δικαστήριο να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα της πρωτοβάθμιας και της αναιρετικής διαδικασίας.
- 22 Με την αντανάιρηση, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει τη διάταξη της 11ης Μαΐου 2015·
 - να αναιρέσει το μέρος της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης που αφορά το παραδεκτό της παρεμβάσεως και τη συνεκτίμηση των επιχειρημάτων που προέβαλε το παρεμβαίνον επιπλέον των επιχειρημάτων που προέβαλε η νυν αναιρεσείουσα·
 - να αποφανθεί επί της αιτήσεως παρεμβάσεως, δικάζον ως πρωτοβάθμιο δικαστήριο, και να την απορρίψει ως αβάσιμη, και
 - να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.
- 23 Η αναιρεσείουσα και το Freistaat Sachsen ζητούν την απόρριψη της ανταναιρέσεως και την καταδίκη της Επιτροπής στα δικαστικά έξοδα.

Επί της ανταναιρέσεως

- 24 Με την αντανείρεση, η Επιτροπή προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε δικονομικό σφάλμα, κατά την έννοια του άρθρου 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο θίγει τα συμφέροντά της, καθόσον επέτρεψε στο Freistaat Sachsen να παρέμβει υπέρ της νυν αναιρεσείουσας, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 40, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού αυτού. Προς στήριξη της ανταναιρέσεως, προβάλλει τρεις λόγους, οι οποίοι αφορούν, κατ' ουσίαν, παράβαση της διάταξης αυτής καθώς και εσφαλμένο χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών.
- 25 Η αναιρεσείουσα και το Freistaat Sachsen εκτιμούν ότι η αντανείρεση είναι απαράδεκτη. Εν πάση περιπτώσει, η αντανείρεση είναι, κατ' αυτούς, αβάσιμη.
- 26 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 256, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, οι αποφάσεις που εκδίδει το Γενικό Δικαστήριο υπόκεινται σε ανείρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα «σύμφωνα με τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπονται από τον Οργανισμό [του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης]».
- 27 Συναφώς, το άρθρο 56, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπει ότι κατά των οριστικών αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου, καθώς και κατά των αποφάσεων που επιλύουν εν μέρει τη διαφορά ως προς την ουσία ή επιλύουν δικονομικό ζήτημα που αφορά ένσταση αναρμοδιότητας ή απαραδέκτου, μπορεί να ασκηθεί ανείρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, σε δύο μήνες από την κοινοποίηση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.
- 28 Επιπλέον, το άρθρο 57, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπει ότι κάθε πρόσωπο του οποίου η αίτηση παρεμβάσεως, η οποία ασκήθηκε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 40, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού αυτού, απορρίφθηκε από το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να ασκήσει ανείρεση ενώπιον του Δικαστηρίου εντός δύο εβδομάδων από την κοινοποίηση της απορριπτικής απόφασης.
- 29 Διαπιστώνεται ότι η απόφαση με την οποία το Γενικό Δικαστήριο δέχεται αίτηση παρεμβάσεως, ασκηθείσα κατ' εφαρμογήν του ως άνω άρθρου 40, δεύτερο εδάφιο, δεν εμπίπτει σε καμία από τις δύο προπαρατεθείσες διατάξεις.
- 30 Συγκεκριμένα, αφενός, μια τέτοια απόφαση δεν επιλύει διαφορά επί της ουσίας ούτε περαιτέρω επιλύει δικονομικό ζήτημα που αφορά ένσταση αναρμοδιότητας ή απαραδέκτου, κατά την έννοια του άρθρου 56, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπερ εξάλλου δεν αμφισβητεί η Επιτροπή με την αντανείρεση.
- 31 Αφετέρου, η απόφαση με την οποία το Γενικό Δικαστήριο δέχεται αίτηση παρεμβάσεως δεν αντιστοιχεί σε εκείνη στην οποία αναφέρεται το άρθρο 57, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω Οργανισμού, κατά το οποίο, αντιθέτως, μόνον η απόρριψη αιτήσεως παρεμβάσεως μπορεί να προσβληθεί με ανείρεση ασκούμενη από τον αιτούντα την παρέμβαση.
- 32 Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι ο Οργανισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν παρέχει σε διάδικο της πρωτοβάθμιας διαδικασίας την ευχέρεια να ασκήσει ενώπιον του Δικαστηρίου ανείρεση κατά της απόφασης με την οποία το Γενικό Δικαστήριο δέχεται αίτηση παρεμβάσεως.
- 33 Κατά συνέπεια, όπως αναγνωρίζει εξάλλου και η Επιτροπή, η διάταξη της 11ης Μαΐου 2015, με την οποία το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε την αίτηση παρεμβάσεως την οποία υπέβαλε το Freistaat Sachsen κατ' εφαρμογήν του άρθρου 40, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν μπορεί να προσβληθεί με ανείρεση.

- 34 Η Επιτροπή υποστηρίζει, ωστόσο, ότι η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου να επιτρέψει στο εν λόγω παρεμβαίνον να παρέμβει μπορεί να προσβληθεί με αντανάιρεση σύμφωνα με το άρθρο 178, παράγραφοι 1 και 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ασκούμενη κατά της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης η οποία περατώνει την πρωτοβάθμια διαδικασία, καθόσον η αποδοχή της αιτήσεως παρεμβάσεως συνιστά δικονομική πλημμέλεια, κατά την έννοια του άρθρου 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία θίγει τα συμφέροντά της.
- 35 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να ευδοκιμήσει.
- 36 Αφενός, το άρθρο 178, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου απαιτεί τα αιτήματα της ανταναιρέσεως να έχουν ως αντικείμενο την ολική ή μερική αναίρεση «αποφάσεως ή διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου».
- 37 Μολονότι είναι αληθές ότι το άρθρο αυτό, σε αντίθεση με το άρθρο 169, παράγραφος 1, του εν λόγω Κανονισμού, δεν ορίζει ότι τα αιτήματα της αιτήσεως αναιρέσεως πρέπει να έχουν ως αντικείμενο την αναίρεση της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου «όπως αυτή περιλαμβάνεται στο διατακτικό της», γεγονός παραμένει ότι, εν πάση περιπτώσει, όπως ήδη επισημάνθηκε στη σκέψη 31 της παρούσας απόφασης, η απόφαση με την οποία το Γενικό Δικαστήριο δέχεται αίτηση παρεμβάσεως δεν αποτελεί απόφαση που υπόκειται σε αναίρεση κατά την έννοια του άρθρου 56, πρώτο εδάφιο, και του άρθρου 57, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 38 Αφετέρου, το άρθρο 178, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου προβλέπει ότι τα αιτήματα της ανταναιρέσεως μπορούν επίσης να έχουν ως αντικείμενο την αναίρεση ρητής ή σιωπηρής αποφάνσεως περί του «παραδεκτού της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγής».
- 39 Η απόφαση με την οποία το Γενικό Δικαστήριο δέχεται αίτηση παρεμβάσεως δεν ασκεί επιρροή επί του παραδεκτού της κύριας προσφυγής, δεδομένου ότι η παρέμβαση αυτή είναι παρεπόμενη της κύριας διαφοράς (πρβλ. απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 2016, DTS Distribuidora de Televisión Digital κατά Επιτροπής, C-449/14 P, EU:C:2016:848, σκέψη 121, καθώς και διάταξη της 19ης Ιουλίου 2017, Lysoform Dr. Hans Rosemann και Ecolab Deutschland κατά ECHA, C-663/16 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2017:568, σκέψη 47).
- 40 Επομένως, το δίκαιο της Ένωσης δεν περιέχει διάταξη δυνάμενη να αποτελέσει τη νομική βάση για την παροχή σε διάδικο δικαιώματος ασκήσεως αναιρέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου κατά αποφάνσεως με την οποία το Γενικό Δικαστήριο δέχεται αίτηση παρεμβάσεως.
- 41 Κανένα από τα επιχειρήματα που προέβαλε η Επιτροπή δεν είναι ικανό να ανατρέψει το συμπέρασμα αυτό.
- 42 Πρώτον, στον βαθμό που η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η αποδοχή αιτήσεως παρεμβάσεως κατά παράβαση του άρθρου 40, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνιστά «δικονομικό σφάλμα», κατά την έννοια του άρθρου 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού, η οποία θίγει τα συμφέροντά της, αρκεί η επισήμανση ότι μόνος σκοπός της τελευταίας αυτής διάταξης είναι η παράθεση των νομικών ζητημάτων τα οποία μπορούν να προβληθούν προς στήριξη της αναιρέσεως και όχι να καθορίσει την κατηγορία των υποκείμενων σε αναίρεση αποφάσεων, οι οποίες καθορίζονται στο άρθρο 56, πρώτο εδάφιο, και στο άρθρο 57, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού. Κατά συνέπεια, το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν μπορεί να επεκτείνει αυτή την κατηγορία αποφάσεων πέραν των προβλεπομένων στις εν λόγω διατάξεις.
- 43 Δεύτερον, στον βαθμό που η Επιτροπή υποστηρίζει ότι από τη νομολογία που απορρέει από την απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2007, Stadtwerke Schwäbisch Hall κ.λπ. κατά Επιτροπής, (C-176/06 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2007:730), προκύπτει ότι το Δικαστήριο οφείλει να εξετάσει αυτεπαγγέλτως

το παραδεκτό αιτήσεως παρεμβάσεως υποβληθείσας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, εάν ο παρεμβαίνων ασκήσει αντανάιρεση ή, όπως στην υπό κρίση υπόθεση, καταθέσει υπόμνημα επί της αιτήσεως αναιρέσεως, η επιχειρηματολογία της είναι αβάσιμη.

- 44 Βεβαίως, όπως επισήμανε το Δικαστήριο στη σκέψη 18 της ανωτέρω απόφασης, το Δικαστήριο, επιληφθέν αιτήσεως αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οφείλει να αποφαινεται, εν ανάγκη αυτεπαγγέλτως, επί του παραδεκτού προσφυγής ακυρώσεως και, ως εκ τούτου, επί λόγου δημοσίας τάξεως που αντλείται από παράβαση της επιβαλλόμενης από το άρθρο 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, προϋπόθεσης, σύμφωνα με την οποία ο προσφεύγων δύναται να ζητήσει την ακύρωση απόφασης της οποίας δεν είναι αποδέκτης μόνον εάν αυτή τον αφορά άμεσα και ατομικά.
- 45 Επομένως, η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος του προσφεύγοντος βάσει του οποίου νομιμοποιείται ενεργητικώς, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, επιδρά στο παραδεκτό της προσφυγής που αυτός άσκησε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου ζητώντας την ακύρωση απόφασης. Αντιθέτως, η αποδοχή αιτήσεως παρεμβάσεως υποβληθείσας δυνάμει του άρθρου 40, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ήδη προκύπτει σαφώς από τη σκέψη 39 της παρούσας απόφασης, δεν θίγει το παραδεκτό της προσφυγής. Κατά συνέπεια, καμία αναλογία δεν μπορεί να συναχθεί από τη νομολογία που απορρέει από την απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2007, Stadtwerke Schwäbisch Hall κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-176/06 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2007:730).
- 46 Τρίτον, στον βαθμό που, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή επιχείρησε να αντλήσει επιχειρήματα από την απόφαση της 14ης Απριλίου 2005, Γάκη-Κακούρη κατά Δικαστηρίου (C-243/04 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2005:238), με την οποία το Δικαστήριο εξέτασε, στις σκέψεις 33 και 34, λόγο αναιρέσεως αφορώντα την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου παράβαση του άρθρου 48, παράγραφος 1, του Κανονισμού του Διαδικασίας, σχετικά με την καθυστερημένη πρόταση αποδεικτικών στοιχείων, αρκεί η διαπίστωση ότι αίτημα του προβληθέντος στο πλαίσιο της υπόθεσης εκείνης λόγου ήταν η αναίρεση απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου κατά την έννοια του άρθρου 56, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή, στην προκειμένη περίπτωση, απόφασης με την οποία επιλυόταν η διαφορά επί της ουσίας.
- 47 Ωστόσο, το αντικείμενο της ασκηθείσας από την Επιτροπή ανταναιρέσεως στην υπό κρίση υπόθεση δεν είναι αυτό ακριβώς. Πράγματι, όπως ρητώς επισήμανε η ίδια η Επιτροπή στο δικόγραφο της ανταναιρέσεώς της, αίτημά της δεν είναι η αναίρεση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η οποία κρίνει επί της ουσίας της υπόθεσης, αλλά αποκλειστικώς της απόφασής με την οποία το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε την αίτηση παρεμβάσεως, η οποία δεν αποτελεί «απόφαση» κατά την έννοια του άρθρου 56, πρώτο εδάφιο.
- 48 Τέταρτον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η αποδοχή αιτήσεως παρεμβάσεως σε πρώτο βαθμό παράγει αυτοτελή έννομα αποτελέσματα τα οποία επηρεάζουν δυσμενώς τη δικονομική θέση της στο πλαίσιο αναιρετικής δίκης. Συγκεκριμένα, κατά την άποψή της, ο παρεμβαίνων θα δύναται με τα επιχειρήματά του να επεκτείνει το αντικείμενο της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαφοράς κατά τρόπο ώστε, τόσο το Δικαστήριο, στο πλαίσιο της αναιρετικής δίκης, όσο και το Γενικό Δικαστήριο, κατόπιν αναπομπής σε αυτό σε περίπτωση αναιρέσεως της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, να οφείλουν να εξετάσουν επιπλέον επιχειρήματα. Περαιτέρω, το Γενικό Δικαστήριο θα είναι, κατά την Επιτροπή, σε θέση να αναπτύξει, χωρίς οποιοδήποτε δικαστικό έλεγχο από το Δικαστήριο, νομολογία μη συνάδουσα με τις προϋποθέσεις τις οποίες καθορίζει το άρθρο 40 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εξάλλου, παρεμβαίνων του οποίου η αίτηση παρεμβάσεως έγινε δεκτή κατά παράβαση της διάταξης αυτής θα δύναται να ασκήσει αναίρεση κατά απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου.
- 49 Συναφώς, παρατηρείται καταρχάς ότι, σε αντίθεση προς τα υποστηριζόμενα από την Επιτροπή, η αποδοχή αιτήσεως παρεμβάσεως δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να επιφέρει επέκταση του αντικειμένου της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαφοράς.

- 50 Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 40, τέταρτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο παρεμβαίνων σε δίκη ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου δεν μπορεί να μεταβάλει το αντικείμενο της διαφοράς, όπως αυτό έχει οριοθετηθεί με τα αιτήματα και τους ισχυρισμούς που έχουν προβάλει οι κύριοι διάδικοι. Επομένως, παραδεκτά είναι μόνο τα επιχειρήματα του παρεμβαίνοντος τα οποία εντάσσονται στο πλαίσιο που έχει καθοριστεί με τα εν λόγω αιτήματα και ισχυρισμούς [βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 10ης Νοεμβρίου 2016, DTS Distribuidora de Televisión Digital κατά Επιτροπής, C-449/14 P, EU:C:2016:848, σκέψη 114, καθώς και της 25ης Οκτωβρίου 2017, Επιτροπή κατά Συμβουλίου (CMR-15), C-687/15, EU:C:2017:803, σκέψη 23]. Ο παρεμβαίνων δεν έχει το δικαίωμα να επικαλεστεί νέους ισχυρισμούς, διαφορετικούς από αυτούς που προέβαλε ο προσφεύγων (απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 2016, DTS Distribuidora de Televisión Digital κατά Επιτροπής, C-449/14 P, EU:C:2016:848, σκέψη 121).
- 51 Ακολούθως, στον βαθμό που η Επιτροπή, με τα επιχειρήματά της, υποστηρίζει ότι η αποδοχή αιτήσεως παρεμβάσεως δύναται να θίξει το δικαίωμά της σε αποτελεσματική δικαστική προστασία, πρέπει να τονιστεί ότι το δίκαιο της Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των εγγυήσεων που παρέχουν το άρθρο 18 και το άρθρο 19, παράγραφος 2, του Χάρτη δεν επιβάλλει την ύπαρξη δύο βαθμών δικαιοδοσίας. Πράγματι, σημαντική είναι μόνον η ύπαρξη δυνατότητας προσφυγής ενώπιον δικαιοδοτικού οργάνου. Η αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας παρέχει στον πολίτη δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο και όχι σε περισσότερους βαθμούς δικαιοδοσίας (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 28ης Ιουλίου 2011, Samba Diouf, C-69/10, EU:C:2011:524, σκέψη 69· της 30ής Μαΐου 2013, F, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, σκέψη 44 και της 19ης Ιουνίου 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, σκέψη 57).
- 52 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η Επιτροπή ήταν σε θέση να εκθέσει ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου τις παρατηρήσεις της επί του παραδεκτού της αιτήσεως παρεμβάσεως υπό το πρίσμα των απαιτήσεων του άρθρου 40, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 53 Εξάλλου, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, σε περίπτωση που το Γενικό Δικαστήριο δεχόταν την ασκηθείσα από την νυν αναιρεσείουσα προσφυγή ακυρώσεως, η Επιτροπή θα μπορούσε να αμφισβητήσει, ασκώντας αίτηση αναιρέσεως, τα επιχειρήματα που προέβαλε το παρεμβαίνον προς στήριξη των αιτημάτων της προσφεύγουσας τα οποία ενδεχομένως θα έκρινε βάσιμα το Γενικό Δικαστήριο.
- 54 Τέλος, είναι αληθές ότι ο παρεμβαίνων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, εξαιρέσει των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, μπορεί να αποκτήσει δυνάμει του άρθρου 56, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την ιδιότητα του «διάδικου» ώστε να ασκήσει αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου και μπορεί στο πλαίσιο αυτό να επικαλεστεί κάθε λόγο προς αμφισβήτηση της νομιμότητας της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Από τη διάταξη αυτή απορρέει επίσης ότι ο παρεμβαίνων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ο οποίος θεωρείται πλέον «διάδικος» ενώπιον του δικαστηρίου αυτού και όχι «παρεμβαίνων», δικαιούται, σε περίπτωση ασκήσεως αναιρέσεως από άλλον διάδικο, να καταθέσει υπόμνημα επί της αιτήσεως αναιρέσεως, βάσει του άρθρου 172 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου (απόφαση της 11ης Φεβρουαρίου 1999, Antillean Rice Mills κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-390/95 P, EU:C:1999:66, σκέψεις 20 έως 22).
- 55 Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι κάθε πρόσωπο δύναται, σύμφωνα με το άρθρο 40, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να παρέμβει στο πλαίσιο ανααιρετικής διαδικασίας εφόσον έχει συμφέρον στην επίλυση της διαφοράς που έχει υποβληθεί στο Δικαστήριο. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 56, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού, ο παρεμβαίνων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου μπορεί να ασκήσει αναίρεση μόνον εφόσον αποδείξει ότι θίγεται απ' ευθείας από την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Τέλος και εν πάση περιπτώσει, οποιοσδήποτε διάδικος

στην ανααιρετική διαδικασία δικαιούται, όπως προκύπτει ήδη από τη σκέψη 53 της παρούσας απόφασης, να αμφισβητήσει τους ισχυρισμούς και τα επιχειρήματα που προέβαλε παρεμβαίνων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου ο οποίος μετέχει στη διαδικασία αυτή.

56 Κατά συνέπεια, η ασκηθείσα από την Επιτροπή αντανάιρεση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

57 Με την αίτηση αναιρέσεως, η ανααιρεσίουσα, υποστηριζόμενη από το Freistaat Sachsen, προβάλλει δύο λόγους αναιρέσεως. Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως αφορά παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ. Ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως αφορά παράβαση του άρθρου 288 ΣΛΕΕ, του άρθρου 3 και του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 800/2008 καθώς και παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

58 Η ανααιρεσίουσα, με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος έχει τέσσερα σκέλη, υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο ενήργησε κατά παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, καθόσον έκρινε, με τις σκέψεις 145 έως 149 της ανααιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η επίμαχη ενίσχυση δεν ήταν αναγκαία, αποκλειστικά και μόνον επειδή το ύψος της υπερέβαινε, κατά παράβαση του σημείου 33 της ανακοίνωσης του 2009, τη διαφορά μεταξύ του καθαρού κόστους που συνεπαγόταν η πραγματοποίηση της επένδυσης στην ενισχυόμενη περιφέρεια και του καθαρού κόστους που συνεπαγόταν η πραγματοποίηση της επένδυσης σε άλλη, εναλλακτική περιφέρεια, χωρίς να έχει εξακριβωθεί κατά πόσον η ενίσχυση προκαλούσε στρέβλωση του ανταγωνισμού.

Επί του πρώτου, του δεύτερου και του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

59 Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η ανααιρεσίουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι στηρίχθηκε στο τεκμήριο ότι κάθε ενίσχυση η οποία δεν είναι αναγκαία για την αντιστάθμιση της διαφοράς μεταξύ του κόστους που συνεπάγεται η πραγματοποίηση της επένδυσης στην ενισχυόμενη περιφέρεια και του κόστους που συνεπάγεται η πραγματοποίηση της επένδυσης σε άλλη περιφέρεια προκαλεί στρέβλωση του ανταγωνισμού.

60 Ωστόσο, το τεκμήριο αυτό αντιβαίνει προς το άρθρο 107 ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι για την εκτίμηση μιας ενίσχυσης υπό το πρίσμα της προαναφερθείσας διάταξης απαιτείται η εξέταση του κινδύνου στρέβλωσης του ανταγωνισμού, κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, ο καθορισμός των αποτελεσμάτων της ενίσχυσης υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης, σύμφωνα με το άρθρο 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ, καθώς και η στάθμιση των αρνητικών και των θετικών αποτελεσμάτων της ενίσχυσης. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή οφείλει να καθορίσει τη σχετική αγορά και να προσδιορίσει τη θέση της προσφεύγουσας στην εν λόγω αγορά.

61 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η ανααιρεσίουσα υποστηρίζει ότι η ανααιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν είναι σύμφωνη με τη νομολογία του Δικαστηρίου.

62 Συγκεκριμένα, από τη νομολογία αυτή, και ιδίως από τη σκέψη 57 της απόφασης της 30ής Απριλίου 2009, Επιτροπή κατά Ιταλίας και Wam (C-494/06 P, EU:C:2009:272), προκύπτει ότι η Επιτροπή οφείλει να εξετάσει κατά πόσον οι ενισχύσεις είναι δυνατό να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό, παρέχοντας με την απόφασή της τα συναφή στοιχεία σχετικά με τα δυνάμενα να προβλεφθούν αποτελέσματά τους.

- 63 Επιπλέον, το Δικαστήριο αποφάνθηκε, με τη σκέψη 41 της απόφασης της 19ης Ιουλίου 2016, *Kotnik κ.λπ.* (C-526/14, EU:C:2016:570), ότι η έκδοση ανακοίνωσης δεν απαλλάσσει την Επιτροπή από την υποχρέωσή της να εξετάζει, όταν εφαρμόζει το άρθρο 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, τις ειδικές περιστάσεις.
- 64 Τέλος, από την απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2017, *Intel κατά Επιτροπής* (C-413/14 P, EU:C:2017:632) προκύπτει ότι θα ήταν ασυνεπές να μην εξετάζονται τα αποτελέσματα μιας ενίσχυσης κατά την εφαρμογή του άρθρου 107 ΣΛΕΕ, ενώ η εξέταση αυτή απαιτείται για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ.
- 65 Με το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον δεν έκρινε ότι η Επιτροπή παρέλειψε, στο πλαίσιο της επίσημης διαδικασίας έρευνας του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, να ασκήσει τις ερευνητικές εξουσίες της προκειμένου να άρει τις αβεβαιότητες όσον αφορά τον καθορισμό της σχετικής αγοράς και τη θέση της σε αυτήν, μολονότι τα στοιχεία αυτά δικαιολογούσαν, αφ' εαυτών, την κίνηση της συγκεκριμένης διαδικασίας.
- 66 Κατά την άποψή της, από την ανακοίνωση του 2009 προκύπτει ότι η Επιτροπή οφείλει να καθορίσει τις σχετικές αγορές και ότι, εφόσον τα ενδεχομένως σημαντικά μερίδια αγοράς θεωρούνται ένδειξη στρέβλωσης του ανταγωνισμού, η εκτίμησή τους πρέπει να γίνεται λεπτομερώς στο πλαίσιο αναλυτικής αξιολόγησης.
- 67 Εάν η Επιτροπή είχε καθορίσει κατ' ορθό τρόπο στην προκειμένη περίπτωση τη σχετική αγορά και τα μερίδια αγοράς, θα είχε εκτιμήσει ότι το εμπόριο δεν θα επηρεαζόταν κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον, κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ, ούτε θα θεωρούσε αναγκαία τη μείωση του ποσού της ενίσχυσης.
- 68 Η Επιτροπή εκτιμά ότι τα τρία πρώτα σκέλη του πρώτου λόγου αναιρέσεως είναι απαράδεκτα, υποστηρίζοντας κατ' ουσίαν ότι αποτελούν νέους λόγους ή ότι δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου. Η Επιτροπή θεωρεί, εν πάση περιπτώσει, ότι τα εν λόγω σκέλη του πρώτου λόγου αναιρέσεως είναι αβάσιμα.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 69 Όσον αφορά το παραδεκτό των τριών πρώτων σκελών του πρώτου λόγου αναιρέσεως, επιβάλλεται, πρώτον, η υπόμνηση ότι, κατά το άρθρο 170, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, η αίτηση αναιρέσεως δεν μπορεί να μεταβάλει το αντικείμενο της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου δίκης. Πράγματι, όταν έχει ασκηθεί αναίρεση, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου περιορίζεται στον έλεγχο της νομικής λύσης που δόθηκε κατόπιν της εξέτασης των λόγων που προβλήθηκαν πρωτοδίκως. Συνεπώς, οι διάδικοι δεν επιτρέπεται να προβάλουν για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου λόγο που δεν προέβαλαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, διότι άλλως θα τους παρέχονταν η δυνατότητα να υποβάλουν στην κρίση του Δικαστηρίου, του οποίου η αρμοδιότητα στις αναιρετικές διαδικασίες είναι περιορισμένη, διαφορά με αντικείμενο ευρύτερο της διαφοράς που εκδίκασε το Γενικό Δικαστήριο (πρβλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 17ης Σεπτεμβρίου 2015, *Total κατά Επιτροπής*, C-597/13 P, EU:C:2015:613, σκέψη 22, καθώς και της 20ής Δεκεμβρίου 2017, *Comunidad Autónoma de Galicia και Retegal κατά Επιτροπής*, C-70/16 P, EU:C:2017:1002, σκέψη 88).
- 70 Εν προκειμένω, ωστόσο, η Επιτροπή κακώς προσάπτει στην αναιρεσείουσα ότι προέβαλε για πρώτη φορά με την υπό κρίση αναίρεση την παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ προς στήριξη των τριών πρώτων σκελών του πρώτου λόγου αναιρέσεως. Πράγματι, μολονότι η αναιρεσείουσα, με την επιχειρηματολογία την οποία αναπτύσσει προς στήριξη αυτού του τμήματος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, παραπέμπει στη διάταξη αυτή, διαπιστώνεται ότι, με την επιχειρηματολογία αυτή, η αναιρεσείουσα προσάπτει απερίφραστα στο Γενικό Δικαστήριο ότι ενήργησε κατά παράβαση όχι της

- εν λόγω διάταξης, αλλά του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, διότι το Γενικό Δικαστήριο, κατά την εξέταση της συμβατότητας της ενίσχυσης, προέβη, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σε εσφαλμένη εκτίμηση της αναγκαιότητας της ενίσχυσης.
- 71 Δεύτερον, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, από το άρθρο 256, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το άρθρο 168, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, προκύπτει ότι η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να προσδιορίζει με ακρίβεια τα προσβαλλόμενα στοιχεία της απόφασης της οποίας ζητείται η αναίρεση, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν κατά τρόπο συγκεκριμένο το αίτημα αυτό. Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 169, παράγραφος 2, του Κανονισμού αυτού απαιτεί οι προβαλλόμενοι λόγοι και τα προβαλλόμενα νομικά επιχειρήματα να προσδιορίζουν με ακρίβεια τα σημεία του σκεπτικού της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου που προσβάλλονται (απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2016, Μαλλής κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΚΤ, C-105/15 P έως C-109/15 P, EU:C:2016:702, σκέψεις 33 και 34 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 72 Ωστόσο, εν προκειμένω, η Επιτροπή κακώς επίσης υποστηρίζει ότι το πρώτο και το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως δεν πληρούν τις εν λόγω απαιτήσεις. Συγκεκριμένα, από την επιχειρηματολογία την οποία ανέπτυξε η αναιρεσείουσα προς στήριξη αυτού του τμήματος του πρώτου λόγου αναιρέσεως προκύπτει σαφώς ότι προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο, με ρητή παραπομπή στις σκέψεις 145 έως 149 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, διότι παρέλειψε, κατά την εκτίμηση της συμβατότητας της επίμαχης ενίσχυσης, αφενός, να εξετάσει αν η εν λόγω ενίσχυση μπορούσε να προκαλέσει στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και, αφετέρου, να καθορίσει τη σχετική αγορά και να προσδιορίσει τη θέση της αναιρεσείουσας στην αγορά αυτή.
- 73 Τέλος, τρίτον, στον βαθμό που η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως είναι απαράδεκτο καθόσον στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, διαπιστώνεται ότι από την επιχειρηματολογία του εν λόγω θεσμικού οργάνου, με την οποία προσάπτεται στην αναιρεσείουσα ότι προβάλλει «λόγο αναιρέσεως απαράδεκτο επί της ουσίας», δεν προκύπτει για ποιο λόγο το σκέλος αυτό είναι απαράδεκτο.
- 74 Κατά συνέπεια, τα τρία πρώτα σκέλη του πρώτου λόγου αναιρέσεως είναι παραδεκτά.
- 75 Όσον αφορά το βάσιμο αυτού του τμήματος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, υπενθυμίζεται ότι, κατά την εξέταση των αιτιάσεων που προέβαλε η αναιρεσείουσα σχετικά με τη συμβατότητα της επίμαχης περιφερειακής ενίσχυσης υπέρ μεγάλου επενδυτικού σχεδίου υπό το πρίσμα του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, καταρχάς, με τις σκέψεις 83 έως 142 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, κατά των οποίων δεν βάλλει η παρούσα αναίρεση, ότι η επίμαχη ενίσχυση, της οποίας το ποσό ανερχόταν σε 49 εκατομμύρια ευρώ, είχε χαρακτήρα κινήτρου και ήταν σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας μέχρι του ποσού που αντιστοιχούσε, σύμφωνα με τα σημεία 21, 22 και 25 της ανακοίνωσης του 2009 καθώς και με το σημείο 33 αυτής, στη διαφορά μεταξύ του καθαρού κόστους που συνεπαγόταν η πραγματοποίηση της επένδυσης στο Μόναχο (Γερμανία) και του κόστους που συνεπαγόταν η πραγματοποίηση της επένδυσης στη Λειψία, η οποία ανερχόταν εν προκειμένω, όπως προκύπτει ιδίως από τις σκέψεις 119 και 131 της εν λόγω απόφασης, στο ποσό των 17 εκατομμυρίων ευρώ.
- 76 Εξάλλου, στις σκέψεις 143 έως 150 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τις αιτιάσεις της αναιρεσείουσας ότι η Επιτροπή δεν εξέτασε κατά πόσον υπήρχε στρέβλωση του ανταγωνισμού. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις 145 και 146 της απόφασης αυτής, ότι καθόσον δεν είχε αποδειχθεί, κατ' εφαρμογήν του σημείου 33 της ανακοίνωσης του 2009, η αναλογικότητα της επίμαχης ενίσχυσης για το μέρος αυτής το οποίο υπερέβαινε το ποσό των 17 εκατομμυρίων ευρώ, η Επιτροπή μπορούσε να κρίνει ότι τεκμαίρεται η αρνητική επίδραση της ενίσχυσης από την ενδεχόμενη στρέβλωση του ανταγωνισμού. Στις σκέψεις 147 έως 149 της απόφασης

αυτής, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η εκτίμηση αυτή επιβεβαιωνόταν ιδίως από τα σημεία 7 και 52 της ανακοίνωσης του 2009, από τα οποία, κατά την κρίση του, προέκυπτε ότι η Επιτροπή οφείλει να σταθμίσει τις θετικές και τις αρνητικές συνέπειες μιας ενίσχυσης την οποία αφορά η εν λόγω ανακοίνωση μόνον εφόσον διαπιστώσει ότι η ενίσχυση είναι αναγκαία ως κίνητρο για την πραγματοποίηση της επένδυσης στην υπόψη περιφέρεια. Το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε εξ αυτού ότι η Επιτροπή δεν όφειλε εν προκειμένω να προβεί σε χρηματοοικονομική ανάλυση της πραγματικής κατάστασης στην οικεία αγορά.

- 77 Κατ' ουσίαν, με την επιχειρηματολογία την οποία ανέπτυξε προς στήριξη των τριών πρώτων σκελών του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα βάλλει κατά των ανωτέρω εκτιμήσεων, υποστηρίζοντας ότι κακώς το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η επίμαχη ενίσχυση δεν πληρούσε την απαίτηση της αναλογικότητας, όπως προβλέπεται στο σημείο 33 της ανακοίνωσης του 2009, αποκλειστικώς και μόνον επειδή το ποσό της ενίσχυσης υπερέβαινε, κατά παράβαση της διάταξης αυτής, τη διαφορά μεταξύ του καθαρού κόστους που συνεπαγόταν η πραγματοποίηση της επένδυσης στην ενισχυόμενη περιφέρεια και του καθαρού κόστους που συνεπαγόταν η πραγματοποίηση της επένδυσης σε άλλη, εναλλακτική περιφέρεια, χωρίς να αποδείξει, μετά από στάθμιση των θετικών και των αρνητικών συνεπειών της ενίσχυσης, ότι η ενίσχυση θα προκαλούσε στρέβλωση του ανταγωνισμού στην οικεία αγορά.
- 78 Διαπιστώνεται ότι η αναιρεσείουσα δεν βάλλει με τα επιχειρήματά της κατά του κύρους της ανακοίνωσης του 2009 υπό το πρίσμα των κανόνων της Συνθήκης ΛΕΕ, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται το άρθρο 107, παράγραφος 3. Ειδικότερα, παρατηρείται ότι η αναιρεσείουσα δεν βάλλει με την υπό κρίση αναιρέση κατά της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου, στη σκέψη 96 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, με την οποία απορρίφθηκαν ως απαράδεκτα τα πρωτοδικώς προβληθέντα προς τον σκοπό αυτό επιχειρήματα.
- 79 Στο πλαίσιο αυτό, στο πλαίσιο της εξέτασης του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως, υπενθυμίζεται ότι η εκτίμηση της συμβατότητας των μέτρων ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά, σύμφωνα με το άρθρο 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Επιτροπής, η οποία ενεργεί υπό τον έλεγχο των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης (απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ., C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 80 Συναφώς, η Επιτροπή διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια, η άσκηση της οποίας απαιτεί σύνθετες εκτιμήσεις οικονομικής και κοινωνικής φύσης (απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ., C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 81 Κατά την άσκηση αυτής της διακριτικής ευχέρειας, η Επιτροπή δύναται να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές για να καθορίζει τα κριτήρια βάσει των οποίων προτίθεται να εκτιμά κατά πόσον τα μέτρα ενίσχυσης που σχεδιάζουν τα κράτη μέλη είναι σύμφωνα με την εσωτερική αγορά (απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ., C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψη 39).
- 82 Η Επιτροπή, θεσπίζοντας τέτοιους κανόνες συμπεριφοράς και αναγγέλλοντας, με τη δημοσίευσή τους, ότι θα τους εφαρμόζει στις περιπτώσεις τις οποίες αφορούν οι κανόνες αυτοί, αυτοπεριορίζεται κατά την άσκηση της εν λόγω διακριτικής ευχέρειας και δεν μπορεί, καταρχήν, να αποκλίνει από τους κανόνες αυτούς, διότι άλλως υπάρχει ενδεχόμενο να ακυρωθούν οι πράξεις της λόγω παραβίασης γενικών αρχών του δικαίου, όπως είναι η ίση μεταχείριση ή η προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ., C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψη 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 83 Βεβαίως, όπως ορθώς επισημαίνει η αναιρεσείουσα, η Επιτροπή δεν μπορεί να παραιτηθεί, με τη θέσπιση κανόνων συμπεριφοράς, από την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας που της παρέχει το άρθρο 107, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, η έκδοση της ανακοίνωσης του 2009 δεν απαλλάσσει την Επιτροπή από την υποχρέωσή της να εξετάζει τις εξαιρετικές ειδικές περιστάσεις τις

οποίες επικαλείται κράτος μέλος, σε συγκεκριμένη περίπτωση, για να ζητήσει την απευθείας εφαρμογή του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ (πρβλ. απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ., C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 84 Στην υπό κρίση υπόθεση, ωστόσο, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 60 των προτάσεών του, ούτε η αναιρεσείουσα ούτε το Freistaat Sachsen υποστήριξαν ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είχε επικαλεστεί ειδικές περιστάσεις που δικαιολογούν την απ' ευθείας εφαρμογή του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ στα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης.
- 85 Δεν αμφισβητείται στο πλαίσιο της υπό κρίση αναιρέσεως ότι το Γενικό Δικαστήριο ορθώς διαπίστωσε, στις σκέψεις 83 έως 142 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η επίμαχη ενίσχυση δεν πληρούσε, όπως προκύπτει από τη σκέψη 75 της παρούσας απόφασης, την απαίτηση της αναλογικότητας κατά τα προβλεπόμενα στο σημείο 33 της ανακοίνωσης του 2009, διότι το ποσό της ενίσχυσης υπερέβαινε τη διαφορά μεταξύ του καθαρού κόστους που συνεπαγόταν η πραγματοποίηση της επένδυσης στο Μόναχο και του καθαρού κόστους που συνεπαγόταν η πραγματοποίηση της επένδυσης στη Λειψία, διαφορά η οποία αντιστοιχούσε, εξάλλου, στο ποσό της ενίσχυσης το οποίο αναγνωρίστηκε ως αναγκαίο ώστε η ενίσχυση να έχει τον χαρακτήρα κινήτρου, κατ' εφαρμογήν των σημείων 21, 22 και 25 της εν λόγω ανακοίνωσης. Όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 118 και 145 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, κατά το σημείο 29 της ανακοίνωσης, «για να εξασφαλιστεί η αναλογικότητα των περιφερειακών ενισχύσεων, το ύψος και η ένταση ενίσχυσης πρέπει να περιορίζονται στο ελάχιστο απαιτούμενο ώστε να πραγματοποιηθεί η επένδυση στην ενισχυόμενη περιοχή».
- 86 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε ορθώς το σημείο 52 της ανακοίνωσης του 2009, κρίνοντας, με τη σκέψη 148 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Επιτροπή δεν όφειλε να σταθμίσει, αφενός, τις θετικές συνέπειες της ενίσχυσης, οι οποίες, σύμφωνα με τα σημεία 11 έως 36 της ίδιας ανακοίνωσης, συνάγονται από την εξέταση του χαρακτήρα κινήτρου και της αναλογικότητας της ενίσχυσης και, αφετέρου, τις αρνητικές συνέπειες της ενίσχυσης, για τη διαπίστωση των οποίων απαιτείται, σύμφωνα με τα σημεία 37 έως 51 της εν λόγω ανακοίνωσης, εκτίμηση της επίπτωσης της ενίσχυσης επί του ανταγωνισμού στην οικεία αγορά.
- 87 Είναι αληθές ότι από το γράμμα του σημείου 52 της ανακοίνωσης του 2009 προκύπτει ότι, όταν η Επιτροπή διαπιστώνει ότι μια ενίσχυση δεν είναι απαραίτητη «ως κίνητρο» για την πραγματοποίηση της επένδυσης στην υπόψη περιφέρεια, απαλλάσσεται από την υποχρέωση στάθμισης των θετικών και των αρνητικών συνεπειών της περιφερειακής ενίσχυσης προς ένα μεγάλο επενδυτικό σχέδιο.
- 88 Ωστόσο, όπως προκύπτει σαφώς από τη σκέψη 85 της παρούσας απόφασης και όπως διαπίστωσε κατ' ουσίαν το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 108 και 128 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, τις οποίες η αναιρεσείουσα δεν προσβάλλει στο πλαίσιο της υπό κρίση αναιρέσεως, η προϋπόθεση σχετικά με τον χαρακτήρα κινήτρου της ενίσχυσης συμπίπτει, στην προκειμένη περίπτωση, με την προϋπόθεση περί αναλογικότητας της ενίσχυσης, καθόσον το ποσό της επίμαχης ενίσχυσης το οποίο θεωρείται ότι πληροί τη δεύτερη προϋπόθεση αντιστοιχεί ακριβώς στο ποσό το οποίο είναι αναγκαίο ώστε να υπάρχει κίνητρο.
- 89 Επιπλέον, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 51 των προτάσεών του, ενίσχυση της οποίας το ποσό υπερβαίνει το μέτρο του αναγκαίου για την πραγματοποίηση της επένδυσης στην ενισχυόμενη περιφέρεια δεν μπορεί να θεωρηθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά απλώς και μόνον επειδή δεν προκαλεί αρνητικές συνέπειες επί του ανταγωνισμού.
- 90 Ως εκ τούτου, αφού διαπίστωσε ότι η επίμαχη ενίσχυση δεν τηρούσε την απαίτηση της αναλογικότητας, κατά τα προβλεπόμενα στο σημείο 33 της ανακοίνωσης του 2009, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς συνήγαγε, στη σκέψη 146 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Επιτροπή, σύμφωνα με το σημείο 52 της ανακοίνωσης αυτής, μπορούσε να συναγάγει κατά τεκμήριο, στο

πλαίσιο της εξέτασης της συμβατότητας της επίμαχης ενίσχυσης υπό το πρίσμα των προϋποθέσεων που καθορίζονται στην εν λόγω ανακοίνωση, ότι η ενίσχυση επέφερε στρέβλωση του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά.

- 91 Επομένως, για τους ίδιους λόγους, η Επιτροπή δεν όφειλε περαιτέρω, προκειμένου να ελέγξει τη συμβατότητα της επίμαχης ενίσχυσης υπό το πρίσμα των ίδιων προϋποθέσεων, να καθορίσει τη σχετική αγορά. Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο, δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, κρίνοντας, στη σκέψη 149 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Επιτροπή δεν όφειλε να προσδιορίσει, προς τον σκοπό του εν λόγω ελέγχου, τη θέση που κατείχε η αναιρεσείουσα στην αγορά.
- 92 Επιβάλλεται η διευκρίνιση ότι, αντιθέτως προς τα προβαλλόμενα από την αναιρεσείουσα, ουδόλως συνάγεται εκ των ανωτέρω ότι η Επιτροπή απαλλάχθηκε με τον τρόπο αυτό από την υποχρέωση να διαπιστώσει, προκειμένου να χαρακτηρίσει μέτρο ως «κρατική ενίσχυση» κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, ότι η ενίσχυση αυτή πληροί όλες τις προϋποθέσεις τις οποίες προβλέπει η διάταξη αυτή, ιδίως ότι το μέτρο αυτό νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Επιτροπή κατά World Duty Free Group κ.λπ., C-20/15 P και C-21/15 P, EU:C:2016:981, σκέψη 53).
- 93 Πράγματι, πρέπει να υπομνησθεί ότι η εξέταση της συμβατότητας ενός εθνικού μέτρου βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ απαιτεί, εν πάση περιπτώσει, το εν λόγω μέτρο να συνιστά «κρατική ενίσχυση» κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.
- 94 Επομένως, η Επιτροπή εξακολουθεί να είναι υποχρεωμένη, προκειμένου να διαπιστώσει την ύπαρξη «κρατικής ενίσχυσης» κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, να εξετάζει αν το επίμαχο μέτρο είναι δυνατό να θίξει τον ανταγωνισμό, παρέχοντας με την απόφασή της τα κρίσιμα στοιχεία σχετικά με τα προβλέψιμα αποτελέσματά του (απόφαση της 30ής Απριλίου 2009, Επιτροπή κατά Ιταλίας και Wam, C-494/06 P, EU:C:2009:272, σκέψη 57).
- 95 Ωστόσο, πρέπει να υπομνησθεί ότι η αναιρεσείουσα δεν επικαλείται προς στήριξη του υπό κρίση λόγου, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 70 της παρούσας απόφασης, ούτε εξάλλου και του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, επιχείρημα αντλούμενο από παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.
- 96 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η απόρριψη των τριών πρώτων σκελών του πρώτου λόγου αναιρέσεως ως αβάσιμων.

Επί του τετάρτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 97 Με το τέταρτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά και τα αποδεικτικά στοιχεία, καθόσον θεώρησε ότι ενίσχυση ποσού 17 εκατομμυρίων ευρώ ήταν επαρκής για την ενεργοποίηση της επενδυτικής απόφασης. Συγκεκριμένα, υποστηρίζει ότι δεν είχε προβλεφθεί ενίσχυση τέτοιου ύψους στο πλαίσιο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων της αναιρεσείουσας, καθώς η απόφαση σχετικά με την επιλογή της τοποθεσίας εκδόθηκε λόγω της χορήγησης ενίσχυσης ποσού περίπου 50 εκατομμυρίων ευρώ.
- 98 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το τέταρτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως είναι अपαράδεκτο και, σε κάθε περίπτωση, αβάσιμο.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 99 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, ο αναιρεσείων οφείλει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 256 ΣΛΕΕ, του άρθρου 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του άρθρου 168, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, να προσδιορίζει επακριβώς ποια στοιχεία παραμόρφωσε το Γενικό Δικαστήριο και να καταδεικνύει τα σφάλματα ανάλυσης στα οποία υπέπεσε, κατά την εκτίμησή του, το Γενικό Δικαστήριο με αποτέλεσμα την παραμόρφωση αυτή. Επιπροσθέτως, η παραμόρφωση πρέπει να προκύπτει προδήλως από τα στοιχεία της δικογραφίας, χωρίς να απαιτείται εκ νέου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2018, *Scuola Elementare Maria Montessori κατά Επιτροπής, Επιτροπή κατά Scuola Elementare Maria Montessori και Επιτροπή κατά Ferracci*, C-622/16 P έως C-624/16 P, EU:C:2018:873, σκέψη 86).
- 100 Στην προκειμένη περίπτωση, διαπιστώνεται ότι η αναιρεσείουσα απλώς και μόνον προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά και τα αποδεικτικά στοιχεία διότι έκρινε ότι ενίσχυση ποσού 17 εκατομμυρίων ευρώ ήταν επαρκής για να την ενθαρρύνει να πραγματοποιήσει την επίμαχη επένδυση, χωρίς να επισημάνει, κατά παράβαση των απαιτήσεων που υπενθυμίζονται στη σκέψη 71 της παρούσας απόφασης, τα σημεία του σκεπτικού της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης τα οποία προσβάλλει ή να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους το Γενικό Δικαστήριο προέβη συναφώς σε διαπιστώσεις προδήλως αντίθετες προς το περιεχόμενο των εγγράφων της δικογραφίας ή ότι προσέδωσε σε αυτά περιεχόμενο το οποίο προφανώς δεν έχουν.
- 101 Εξ αυτών προκύπτει ότι, με το πρόσχημα ότι προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο την εν λόγω παραμόρφωση, η αναιρεσείουσα επιδιώκει στην πραγματικότητα να επιτύχει την επανεκτίμηση από το Δικαστήριο των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων, προκειμένου η επανεκτίμηση αυτή να υποκαταστήσει την εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου, όπερ όμως δεν εμπίπτει στην αναιρετική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.
- 102 Επομένως, επιβάλλεται η απόρριψη του τέταρτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως ως απαράδεκτου.
- 103 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει απαράδεκτος και εν μέρει αβάσιμος.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 104 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος διακρίνεται σε δύο σκέλη, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε σειρά νομικών σφαλμάτων καθόσον έκρινε, στις σκέψεις 165 έως 181 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Επιτροπή ορθώς είχε περιορίσει την επίμαχη ενίσχυση σε ποσό χαμηλότερο του ορίου της ατομικής κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008.
- 105 Με το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι, για τον λόγο αυτόν, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σε παράβαση του άρθρου 288 ΣΛΕΕ καθώς και του άρθρου 3 και του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού.

- 106 Όσον αφορά, πρώτον, την παράβαση του άρθρου 288 ΣΛΕΕ, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι επέτρεψε στην Επιτροπή να παρεκκλίνει, με την έκδοση της επίδικης απόφασης, από τον κανονισμό 800/2008, καθόσον η κήρυξη της συμβατότητας της επίμαχης ενίσχυσης βάσει του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, περιορίστηκε σε ένα απλό τεκμήριο.
- 107 Υποστηρίζει ότι, μολονότι η Επιτροπή είναι αρμόδια για την κήρυξη κοινοποιηθείσας ενίσχυσης ως ασυμβίβαστης με την εσωτερική αγορά όταν το ποσό της ενίσχυσης υπερβαίνει το όριο της ατομικής κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008, εντούτοις η τήρηση της ιεραρχίας των κανόνων εμποδίζει το εν λόγω θεσμικό όργανο να κηρύσσει ασύμβατο το μέρος της ενίσχυσης το οποίο δεν υπερβαίνει αυτό το όριο. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι, με την έκδοση του κανονισμού αυτού, η Επιτροπή μεταβίβασε στα κράτη μέλη την αρμοδιότητα εκτίμησης της συμβατότητας των ενισχύσεων το ποσό των οποίων δεν υπερβαίνει το εν λόγω όριο.
- 108 Ο κανονισμός 800/2008 στηρίζεται ειδικότερα στη συνολική εκτίμηση των θετικών και των αρνητικών συνεπειών των περιφερειακών ενισχύσεων, και δη των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού που ενδέχεται να επιφέρουν οι ενισχύσεις αυτές. Αυτή η συνολική εκτίμηση αποτυπώνεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού με τον καθορισμό ενός ορίου πέραν του οποίου ο σκοπός της περιφερειακής ανάπτυξης και της συνοχής υπερτερούν έναντι των τυχόν στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Ο εν λόγω κανονισμός αποσαφηνίζει κατά τρόπο δεσμευτικό τη στάθμιση που απαιτεί το άρθρο 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ μεταξύ των θετικών και των αρνητικών συνεπειών των περιφερειακών ενισχύσεων.
- 109 Επομένως, ο κανονισμός 800/2008 παρέχει στις επιλέξιμες επιχειρήσεις το δικαίωμα οι ενισχύσεις οι οποίες χορηγούνται σε συμμόρφωση προς τον κανονισμό αυτό να κρίνονται συμβατές με την εσωτερική αγορά. Ως εκ τούτου, ο εν λόγω κανονισμός παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα είτε να κοινοποιούν ενίσχυση ποσού το οποίο υπερβαίνει το προβλεπόμενο από αυτόν όριο της ατομικής κοινοποίησης είτε να χορηγούν ενίσχυση η οποία δεν υπερβαίνει το εν λόγω όριο χωρίς να προβαίνουν σε ατομική κοινοποίηση. Ωστόσο, συνεπεία της προσέγγισης που ακολούθησε το Γενικό Δικαστήριο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση το κράτος μέλος το οποίο κοινοποιεί ενίσχυση υπερβαίνουσα το εν λόγω όριο δεν τυγχάνει πλέον του προβλεπόμενου από τον κανονισμό 800/2008 ευεργετήματος της απαλλαγής κατά κατηγορία, καθώς υποβάλλει την εν λόγω ενίσχυση στην εκτίμηση της Επιτροπής. Το αποτέλεσμα αυτό είναι αντίθετο προς την επισήμανση στην υποσημείωση του σημείου 56 της ανακοίνωσης του 2009, σύμφωνα με την οποία εξακολουθεί να είναι δυνατή η χορήγηση ενίσχυσης έως το ποσό που αντιστοιχεί στο όριο της ατομικής κοινοποίησης.
- 110 Κατά την αναιρεσείουσα, η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από το άρθρο 7, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 659/1999, το οποίο προβλέπει ότι το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δύναται να τροποποιήσει το κοινοποιηθέν μέτρο κατά τη διάρκεια της επίσημης διαδικασίας έρευνας. Ως εκ τούτου, το κράτος μέλος δεν μπορεί να υποχρεωθεί να μην προβεί σε κοινοποίηση προκειμένου να του επιτραπεί να χορηγήσει ενίσχυση η οποία δεν υπερβαίνει το κατά άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008 όριο της ατομικής κοινοποίησης. Η αιτιολογική σκέψη 7 του κανονισμού στηρίζεται επίσης στην αλληλεξάρτηση μεταξύ της διαδικασίας ατομικής κοινοποίησης και της απαλλαγής κατά κατηγορία, δεδομένου ότι, σύμφωνα με την εν λόγω αιτιολογική σκέψη, στο πλαίσιο της διαδικασίας ατομικής κοινοποίησης, η Επιτροπή υποχρεούται να αξιολογεί τις ενισχύσεις βάσει των προϋποθέσεων που καθορίζονται στον εν λόγω κανονισμό.
- 111 Κατά την άποψή της, η επιχειρηματολογία αυτή επιβεβαιώνεται επίσης από τη νομολογία σχετικά με τα καθεστώτα ενισχύσεων, όπως προκύπτει ιδίως από την απόφαση της 6ης Μαρτίου 2002, *Diputación Foral de Álava κ.λπ. κατά Επιτροπής* (T-127/99, T-129/99 και T-148/99, EU:T:2002:59, σκέψεις 228 και 229), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι ατομική ενίσχυση η οποία δεν καλύπτεται πλήρως από απόφαση για την έγκριση του οικείου γενικού καθεστώτος ενισχύσεων μπορεί να ελεγχθεί από την Επιτροπή μόνον εφόσον η χορηγηθείσα επιδότηση υπερβαίνει το ανώτατο όριο που καθορίστηκε με την εν λόγω απόφαση.

- 112 Όσον αφορά, δεύτερον, την παράβαση του άρθρου 3 και του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 800/2008, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι από τις διατάξεις αυτές απορρέει ότι ενίσχυση το ποσό της οποίας δεν υπερβαίνει το όριο της ατομικής κοινοποίησης και η οποία πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον κανονισμό, είναι συμβατή με την εσωτερική αγορά. Η ενίσχυση αυτή πρέπει, ως εκ τούτου, να θεωρηθεί «υφιστάμενη ενίσχυση» κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο β', του κανονισμού 659/1999 και, ως εκ τούτου, δεν απαιτείται η κοινοποίησή της στην Επιτροπή βάσει του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ.
- 113 Με το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση αντιβαίνει στην αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων, δεδομένου ότι οι ανταγωνιστές της θα μπορούσαν να αξιώσουν, δυνάμει του IZG, τη χορήγηση ενίσχυσης ποσού μη υπερβαίνοντος το όριο της ατομικής κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008.
- 114 Η Επιτροπή εκτιμά ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος διότι αποτελεί νέο ισχυρισμό. Εν πάση περιπτώσει, ο λόγος αυτός είναι αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 115 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει επί της ουσίας στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν έλαβε υπόψη την αρμοδιότητα των κρατών μελών κατά παράβαση του άρθρου 288 ΣΛΕΕ καθώς και ότι παρέβη το άρθρο 3 και το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 800/2008 και παραβίασε την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων, αποφαινόμενο, στις σκέψεις 165 έως 181 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Επιτροπή ορθώς διαπίστωσε ότι η επίμαχη ενίσχυση ήταν ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά κατά το μέρος του ποσού της ενίσχυσης το οποίο υπολειπόταν του κατά το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού ορίου της ατομικής κοινοποίησης όσον αφορά τις περιφερειακές ενισχύσεις προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια.
- 116 Ως εκ τούτου, με τον λόγο αυτό υποστηρίζεται ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ενέχει πλάνη περί το δίκαιο στον βαθμό που εξετάζει κατά πόσον είναι συμβατό με την εσωτερική αγορά το μέρος της επίμαχης ενίσχυσης το οποίο υπερβαίνει το θεωρούμενο ως σύμφωνο προς την απαίτηση της αναλογικότητας ποσό της ενίσχυσης, κατά τα προβλεπόμενα στο σημείο 33 της ανακοίνωσης του 2009, ήτοι ποσό 17 εκατομμυρίων ευρώ, έως του ορίου της ατομικής κοινοποίησης, ως προς το οποίο οι διάδικοι συμφωνούν ότι ανέρχεται εν προκειμένω σε 22,5 εκατομμύρια ευρώ.
- 117 Όσον αφορά το παραδεκτό του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, πρέπει να παρατηρηθεί ότι πράγματι, όπως επισημαίνει η Επιτροπή, η αναιρεσείουσα δεν επικαλέστηκε ρητώς, προς στήριξη της προσφυγής της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, παράβαση του άρθρου 288 ΣΛΕΕ καθώς και του άρθρου 3 και του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 800/2008.
- 118 Ωστόσο, από τη διατύπωση του δικογράφου της προσφυγής προκύπτει σαφώς ότι, με προσφυγή της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η νυν αναιρεσείουσα, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 162 και 163 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, προσήψε στην Επιτροπή, με τον επικουρικός προβληθέντα τρίτο λόγο ακυρώσεως περί «περιορισμού του ποσού της ενισχύσεως σε ποσό χαμηλότερο του εξαιρούμενου από την υποχρέωση κοινοποίησης» ότι δεν παρέβη τον «κανονισμό 800/2008». Η αναιρεσείουσα υποστήριξε συναφώς ότι, σε περίπτωση κοινοποίησης, η ενίσχυση έπρεπε να εξακολουθήσει να θεωρείται συμβατή έως του ορίου πέραν του οποίου ενεργοποιείται η υποχρέωση κοινοποίησης την οποία προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός, οπότε το κράτος μέλος έπρεπε κατ' ανάγκην να έχει τη δυνατότητα χορήγησης ενίσχυσης μέχρι του εν λόγω ορίου.
- 119 Επιπλέον, σύμφωνα με τη ρητή διατύπωση του δικογράφου της προσφυγής, η νυν αναιρεσείουσα υποστήριξε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου ότι η Επιτροπή, περιορίζοντας το ύψος της ενίσχυσης σε ποσό χαμηλότερο από το όριο πέραν του οποίου ενεργοποιείται η υποχρέωση κοινοποίησης, ήτοι

- στο ποσό των 17 εκατομμυρίων ευρώ, έθιξε τις αρμοδιότητες της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, όπερ επέφερε εξάλλου «παράνομη διάκριση [...] σε σχέση με τους άλλους δικαιούχους ενισχύσεων οι οποίοι [μπορούσαν] να λάβουν, βάσει του IZG, ενισχύσεις ύψους 22,5 εκατομμυρίων ευρώ εξαιρούμενες από την υποχρέωση κοινοποίησης».
- 120 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η αναιρεσείουσα, με τον υπό εξέταση λόγο αναιρέσεως, προβάλλει νέο ισχυρισμό, κατά παράβαση της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 69 της παρούσας απόφασης.
- 121 Επομένως, ο υπό εξέταση λόγος αναιρέσεως είναι παραδεκτός.
- 122 Όσον αφορά το βάσιμο του λόγου αυτού, πρέπει να σημειωθεί ότι ο συγκεκριμένος λόγος στηρίζεται στη διττή παραδοχή ότι, με την έκδοση του κανονισμού 800/2008, η Επιτροπή, πρώτον, μεταβίβασε στα κράτη μέλη την αρμοδιότητα να εκτιμούν κατά πόσον συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κρατικές ενισχύσεις το ποσό των οποίων δεν υπερβαίνει το όριο της ατομικής κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού, και, δεύτερον, κήρυξε τέτοιες ενισχύσεις, σύμφωνα με το άρθρο 3 και το άρθρο 13, παράγραφος 1, αυτού, ως συμβατές με την εσωτερική αγορά, υπό τον όρο ότι πληρούν όλες τις εκεί καθοριζόμενες προϋποθέσεις και, ως εκ τούτου, οι ενισχύσεις αυτές έχουν εγκριθεί ως «υφιστάμενες ενισχύσεις» κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο β', του κανονισμού 659/1999.
- 123 Επομένως, υποστηρίζεται ότι όταν η ενίσχυση υπερβαίνει το όριο της ατομικής κοινοποίησης, η Επιτροπή, στο πλαίσιο της εξέτασης της ατομικής κοινοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, είναι αποκλειστικώς αρμόδια, δυνάμει του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, να εκτιμά τη συμβατότητα του μέρους της ενίσχυσης που υπερβαίνει το εν λόγω όριο. Αντιθέτως, η Επιτροπή δεν μπορεί, με την τελική απόφασή της που εκδίδεται βάσει της εν λόγω διάταξης, να κηρύξει ασυμβίβαστο το μέρος του ποσού της ενίσχυσης το οποίο είναι χαμηλότερο από το εν λόγω όριο, δεδομένου ότι μια τέτοια απόφαση δεν μπορεί να παρεκκλίνει από το άρθρο 3 και το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 800/2008, διότι άλλως αντιβαίνει στο άρθρο 288 ΣΛΕΕ.
- 124 Ωστόσο, πρέπει να διαπιστωθεί ότι η διττή παραδοχή στην οποία στηρίζεται η επιχειρηματολογία αυτή είναι εσφαλμένη, καθόσον δεν λαμβάνει υπόψη τόσο το σύστημα ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων που έχει θεσπίσει η Συνθήκη ΛΕΕ όσο και το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 800/2008.
- 125 Όσον αφορά την πρώτη από τις δύο παραδοχές, σχετικά με τις αρμοδιότητες της Επιτροπής και των κρατών μελών, αντιστοίχως, για τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, υπενθυμίζεται ότι, όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 165 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, στο πλαίσιο του συστήματος ελέγχου που καθιέρωσε η Συνθήκη ΛΕΕ, τα κράτη μέλη υποχρεούνται, αφενός, να κοινοποιούν στην Επιτροπή οιοδήποτε μέτρο σκοπεύει στη θέσπιση ή τροποποίηση ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και, αφετέρου, συμφώνως προς το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, να μη θέτουν σε εφαρμογή τέτοιο μέτρο ενόσω εκκρεμεί η έκδοση τελικής απόφασης εκ μέρους του εν λόγω θεσμικού οργάνου σχετικά με το εν λόγω μέτρο (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 5ης Μαρτίου 2019, *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, σκέψη 56 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 126 Αυτή η υποχρέωση του οικείου κράτους μέλους να κοινοποιεί οιαδήποτε νέα ενίσχυση στην Επιτροπή προσδιορίζεται ειδικότερα με το άρθρο 2 του κανονισμού 659/1999 (απόφαση της 21ης Ιουλίου 2016, *Dilly's Wellnesshotel*, C-493/14, EU:C:2016:577, σκέψη 32).
- 127 Ωστόσο, όπως επίσης επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο με τις σκέψεις 167 έως 169 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Συμβούλιο δύναται να εκδίδει, σύμφωνα με το άρθρο 109 ΣΛΕΕ, κάθε αναγκαίο για την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 ΣΛΕΕ κανονισμό και να καθορίζει ιδίως τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, καθώς και τις κατηγορίες ενισχύσεων που εξαιρούνται από τη διαδικασία που προβλέπει η τελευταία αυτή διάταξη. Εξάλλου,

- κατά το άρθρο 108, παράγραφος 4, ΣΛΕΕ, η Επιτροπή δύναται να εκδίδει κανονισμούς για τις κατηγορίες κρατικών ενισχύσεων ως προς τις οποίες το Συμβούλιο έχει αποφασίσει, συμφώνως προς το άρθρο 109 ΣΛΕΕ, ότι είναι δυνατό να εξαιρούνται της προβλεπόμενης από το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ διαδικασίας. Επομένως, κατ' εφαρμογήν ακριβώς του άρθρου 94 της Συνθήκης ΕΚ (μετέπειτα άρθρου 89 ΕΚ και νυν άρθρου 109 ΣΛΕΕ) είχε εκδοθεί ο κανονισμός (ΕΚ) 994/98 του Συμβουλίου, της 7ης Μαΐου 1998, για την εφαρμογή των άρθρων [107 και 108 ΣΛΕΕ] σε ορισμένες κατηγορίες οριζόντιων κρατικών ενισχύσεων (ΕΕ 1998, L 142, σ. 1), δυνάμει του οποίου εκδόθηκε εν συνεχεία ο κανονισμός 800/2008 (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 5ης Μαρτίου 2019, *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, σκέψεις 57 και 58 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 128 Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι, όπως υπενθύμισε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 170 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, παρά την υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης οιαδήποτε μέτρου σκοπεί στη θέσπιση ή την τροποποίηση νέας ενίσχυσης, υποχρέωση η οποία επιβάλλεται στα κράτη μέλη από τις Συνθήκες και η οποία συνιστά ένα εκ των θεμελιωδών στοιχείων του συστήματος ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων, οσάκις θεσπιζόμενο από κράτος μέλος μέτρο ενίσχυσης πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις του κανονισμού 800/2008, το εν λόγω κράτος μέλος δύναται να επικαλεστεί την προβλεπόμενη στο άρθρο 3 του κανονισμού αυτού απαλλαγή από την υποχρέωση κοινοποίησης. Αντιστρόφως, από την αιτιολογική σκέψη 7 του εν λόγω κανονισμού προκύπτει ότι για τις κρατικές ενισχύσεις οι οποίες δεν καλύπτονται από τον κανονισμό αυτό εξακολουθεί να ισχύει η προβλεπόμενη από το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ υποχρέωση κοινοποίησης (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 5ης Μαρτίου 2019, *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, σκέψη 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 129 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η επίμαχη ενίσχυση υπερβαίνει το όριο της ατομικής κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008 και ότι, ως εκ τούτου, για αυτόν και μόνον τον λόγο, η ενίσχυση, η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, δεν μπορεί να τύχει της εξαίρεσης από την υποχρέωση ατομικής κοινοποίησης που προβλέπεται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 3 και στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 21ης Ιουλίου 2011, *Freistaat Sachsen και Land Sachsen-Anhalt κατά Επιτροπής*, C-459/10 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2011:515, σκέψη 30).
- 130 Κατά συνέπεια, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ήταν υποχρεωμένο, στην υπό κρίση υπόθεση, να κοινοποιήσει ατομικώς την ενίσχυση αυτή στην Επιτροπή βάσει του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, δεν αμφισβητείται δε ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας προέβη στην ως άνω κοινοποίηση.
- 131 Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, η εν λόγω ενίσχυση δεν μπορούσε, επομένως, να εφαρμοστεί ενόσω η Επιτροπή δεν είχε λάβει τελική απόφαση ως προς αυτήν κατ' εφαρμογήν του άρθρου 7 του κανονισμού 659/1999.
- 132 Όσον αφορά την εκτίμηση της συμβατότητας της ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η εκτίμηση αυτή εμπίπτει, όπως ήδη διαπιστώθηκε στη σκέψη 79 της παρούσας απόφασης, στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Επιτροπής, η οποία ενεργεί υπό τον έλεγχο των δικαστηρίων της Ένωσης.
- 133 Αντιθέτως προς τα προβαλλόμενα από την αναιρεσείουσα, η Επιτροπή, με την έκδοση του κανονισμού 800/2008, δεν μεταβίβασε την αρμοδιότητα αυτή στα κράτη μέλη όσον αφορά τις καλυπτόμενες από τον κανονισμό ενισχύσεις των οποίων το ποσό δεν υπερβαίνει το όριο της ατομικής κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού.
- 134 Πράγματι, αφενός, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 100 των προτάσεων του, δεδομένου ότι η εν λόγω αρμοδιότητα της έχει ανατεθεί κατ' αποκλειστικότητα από το πρωτογενές δίκαιο της Ένωσης, με τα άρθρα 107 και 108 ΣΛΕΕ, η Επιτροπή δεν δύναται να παρεκκλίνει από τα άρθρα αυτά, ακόμη και για μια συγκεκριμένη κατηγορία ενισχύσεων, με την έκδοση κανονισμού.

- 135 Αφετέρου, παρατηρείται ότι, με τον κανονισμό 800/2008, η Επιτροπή περιορίστηκε κατ' ουσίαν στην εκ των προτέρων άσκηση των εξουσιών που της απονέμει το άρθρο 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ για όλες τις ενισχύσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις του κανονισμού (πρβλ. απόφαση της 5ης Μαρτίου 2019, *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, σκέψη 65).
- 136 Προς τον σκοπό αυτό, ο κανονισμός 800/2008, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές του σκέψεις 2 έως 4, καθορίζει τα γενικά κριτήρια συμβατότητας, τα οποία καταρτίστηκαν με βάση την εμπειρία την οποία απέκτησε η Επιτροπή στο πλαίσιο της εφαρμογής των άρθρων 107 και 108 ΣΛΕΕ. Εφόσον πληρούνται τα κριτήρια αυτά, η επίμαχη ενίσχυση, σύμφωνα, μεταξύ άλλων, με το άρθρο 3 και το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού, είναι συμβατή με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και εξαιρείται από την προβλεπόμενη στο άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ υποχρέωση κοινοποίησης.
- 137 Ωστόσο, όταν υποβάλλεται αίτηση για χορήγηση ενίσχυσης στην αρμόδια αρχή κράτους μέλους κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 800/2008, μόνον η αρχή αυτή θα έχει εξακριβώσει, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που της υποβλήθηκαν, εάν η ζητηθείσα ενίσχυση πληροί όλες τις σχετικές προϋποθέσεις που θεσπίζει ο κανονισμός αυτός (πρβλ. απόφαση της 5ης Μαρτίου 2019, *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, σκέψεις 66 και 93).
- 138 Ωστόσο, όπως έχει ήδη αποφανθεί το Δικαστήριο, μόνον οσάκις θεσπιζόμενο από κράτος μέλος μέτρο ενίσχυσης πληροί πράγματι όλες τις σχετικές προϋποθέσεις που προβλέπει ο κανονισμός 800/2008, το εν λόγω κράτος μέλος απαλλάσσεται από την υποχρέωση κοινοποίησης. Αντιθέτως, οσάκις ενίσχυση χορηγείται κατ' εφαρμογήν του κανονισμού αυτού, παρά το ότι οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή του δεν πληρούνται, η ενίσχυση χορηγείται κατά παράβαση της υποχρέωσης κοινοποίησης και πρέπει να θεωρηθεί παράνομη (απόφαση της 5ης Μαρτίου 2019, *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, σκέψη 99).
- 139 Σε μια τέτοια περίπτωση, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, εναπόκειται τόσο στα εθνικά δικαστήρια όσο και στα όργανα της διοίκησης των κρατών μελών να διασφαλίσουν ότι συνάγονται όλες οι συνέπειες της παράβασης του άρθρου 108, παράγραφος 3, τελευταία περίοδος, ΣΛΕΕ, ιδίως όσον αφορά το κύρος των εκτελεστικών πράξεων και την ανάκτηση των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν κατά παράβαση της διάταξης αυτής (πρβλ. απόφαση της 5ης Μαρτίου 2019, *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, σκέψεις 89 έως 92, 100 και 130).
- 140 Εξάλλου, εναπόκειται στην Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, να εξετάσει, είτε με δική της πρωτοβουλία είτε κατόπιν καταγγελίας από ενδιαφερόμενο μέρος, υπό το πρίσμα των άρθρων 107 και 108 ΣΛΕΕ, τέτοια ενίσχυση χορηγηθείσα κατά παράβαση του κανονισμού 800/2008 (πρβλ. απόφαση της 5ης Μαρτίου 2019, *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, σκέψη 114).
- 141 Συγκεκριμένα, μολοντί η Επιτροπή έχει εξουσιοδοτηθεί να εκδίδει κανονισμούς απαλλαγής κατά κατηγορία ενίσχυσης, προκειμένου να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική εποπτεία των κανόνων ανταγωνισμού στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων και η απλούστευση της διοικητικής διαχείρισης, οι κανονισμοί αυτοί δεν πρέπει να συμβάλλουν στην αποδυνάμωση του ελέγχου της στο συγκεκριμένο πεδίο (πρβλ. αποφάσεις της 21ης Ιουλίου 2016, *Dilly's Wellnesshotel*, C-493/14, EU:C:2016:577, σκέψη 38, και της 5ης Μαρτίου 2019, *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, σκέψη 60).
- 142 Κατά συνέπεια, με την έκδοση του κανονισμού 800/2008, η Επιτροπή δεν παρέσχε καμία εξουσία λήψης οριστικών αποφάσεων στις εθνικές αρχές όσον αφορά την έκταση της εφαρμογής της απαλλαγής από την υποχρέωση κοινοποίησης και, ως εκ τούτου, όσον αφορά την εκτίμηση των προϋποθέσεων που προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός από την οποία εξαρτάται η απαλλαγή αυτή. Οι

- εν λόγω αρχές βρίσκονται συναφώς στο ίδιο επίπεδο με τους δυνητικούς αποδέκτες ενισχύσεων και οφείλουν να διασφαλίζουν ότι οι αποφάσεις τους είναι σύμφωνες με τον εν λόγω κανονισμό (πρβλ. απόφαση της 5ης Μαρτίου 2019, *Eesti Paagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, σκέψεις 101 και 102).
- 143 Κατά συνέπεια, οσάκις εθνική αρχή χορηγεί ενίσχυση κατ' εσφαλμένη εφαρμογή του κανονισμού 800/2008, ενεργεί κατά παράβαση τόσο των διατάξεων του εν λόγω κανονισμού όσο και του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ (απόφαση της 5ης Μαρτίου 2019, *Eesti Paagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, σκέψη 103).
- 144 Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 177 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι, οσάκις ένα κράτος μέλος θεωρεί ότι μια ενίσχυση πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον κανονισμό 800/2008, ως προς την ενίσχυση αυτή ισχύει, στην καλύτερη περίπτωση, τεκμήριο συμβατότητάς της με την εσωτερική αγορά. Πράγματι, σύμφωνα με τη νομολογία που παρατέθηκε στις σκέψεις 139 και 140 της παρούσας απόφασης, η το αν τέτοια ενίσχυση τηρεί τις εν λόγω προϋποθέσεις μπορεί να αμφισβητηθεί τόσο ενώπιον εθνικού δικαστηρίου ή εθνικής αρχής όσο και ενώπιον της Επιτροπής.
- 145 Συναφώς, υπενθυμίζεται περαιτέρω ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, αποκλείεται το ενδεχόμενο μια εθνική αρχή να δημιουργήσει στον αποδέκτη ενίσχυσης χορηγηθείσας κατ' εσφαλμένη εφαρμογή του κανονισμού 800/2008 δικαιολογημένη εμπιστοσύνη όσον αφορά τη νομιμότητα της ενίσχυσης. Πράγματι, λαμβανομένου υπόψη του επιτακτικού χαρακτήρα του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων που πραγματοποιεί η Επιτροπή βάσει του άρθρου 108 ΣΛΕΕ, δεν δικαιολογείται κατ' αρχήν η εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων δικαιούχων της ενίσχυσης όσον αφορά τη νομιμότητα της ενίσχυσης παρά μόνον αν η ενίσχυση χορηγήθηκε σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο αυτό (πρβλ. απόφαση της 5ης Μαρτίου 2019, *Eesti Paagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, σκέψη 98 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 146 Επομένως, ο κανονισμός 800/2008 δεν επηρεάζει την αποκλειστική αρμοδιότητα της Επιτροπής να ελέγχει, βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, τη συμβατότητα ενίσχυσης χορηγηθείσας κατ' εφαρμογήν του κανονισμού αυτού. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή διατηρεί την αποκλειστική εξουσία να κηρύσσει τέτοια ενίσχυση συμβατή με την εσωτερική αγορά βάσει της διάταξης αυτής, ανεξάρτητα από το αν το ποσό της ενίσχυσης υπερβαίνει ή όχι το όριο της ατομικής κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού.
- 147 Όσον αφορά τη δεύτερη από τις μνημονευόμενες στη σκέψη 122 της παρούσας απόφασης παραδοχές σχετικά με το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 800/2008, σύμφωνα με την οποία η Επιτροπή, με την έκδοση του κανονισμού, κήρυξε συμβατές με την εσωτερική αγορά τις κρατικές ενισχύσεις των οποίων το ποσό δεν υπερβαίνει το κατά το άρθρο 6, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού όριο της ατομικής κοινοποίησης, διότι οι εν λόγω ενισχύσεις έχουν εγκριθεί ως «υφιστάμενες ενισχύσεις» κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο β', του κανονισμού 659/1999, υπενθυμίζεται ότι, βεβαίως, το άρθρο 3 και το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 800/2008 προβλέπουν ότι οι ενισχύσεις οι οποίες πληρούν τις προϋποθέσεις του εν λόγω κανονισμού «συμβιβάζονται» με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ.
- 148 Ωστόσο, τούτο δεν συνεπάγεται, σε αντίθεση με τα προβαλλόμενα από την αναιρεσείουσα, ότι η ενίσχυση αυτή πρέπει να θεωρηθεί «εγκεκριμένη» ως «υφιστάμενη ενίσχυση» κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο β', σημείο ii, του κανονισμού 659/1999. Πράγματι, σύμφωνα με την διάταξη αυτή, για να χαρακτηριστεί ως υφιστάμενη ενίσχυση ένα καθεστώς ενισχύσεων ή μια ατομική ενίσχυση, το εν λόγω καθεστώς, ή ενίσχυση, πρέπει να έχει εγκριθεί «από την Επιτροπή ή από το Συμβούλιο».
- 149 Ωστόσο, ενίσχυση χορηγηθείσα από κράτος μέλος κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 800/2008 δεν μπορεί να θεωρηθεί εγκεκριμένη από την Επιτροπή. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 137 έως 142 της παρούσας απόφασης, οι αρμόδιες εθνικές αρχές εξετάζουν κατά πόσον ενίσχυση

χορηγηθείσα κατ' εφαρμογήν του εν λόγω κανονισμού πληροί, σε συγκεκριμένη περίπτωση, τις προϋποθέσεις του κανονισμού αυτού, χωρίς ωστόσο να έχουν οι ίδιες εξουσία λήψης οριστικών αποφάσεων σχετικά με την εκτίμηση της συμβατότητας της ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά.

- 150 Εξάλλου, ούτε ο κανονισμός 800/2008, λαμβανομένης υπόψη της φύσης του, προβαίνει σε τέτοια συγκεκριμένη εκτίμηση της συμβατότητας δεδομένου καθεστώτος ενισχύσεων ή δεδομένης ατομικής ενίσχυσης υπό το πρίσμα των προϋποθέσεων που ο ίδιος προβλέπει, καθώς, όπως εκτίθεται στη σκέψη 136 της παρούσας απόφασης, με τον κανονισμό αυτό τίθενται, βάσει της εμπειρίας που απέκτησε η Επιτροπή κατά την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 ΣΛΕΕ, γενικά κριτήρια συμβατότητας για ορισμένες κατηγορίες ενισχύσεων.
- 151 Ως εκ τούτου, οσάκις κράτος μέλος εκτιμά ότι μια ενίσχυση πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον κανονισμό 800/2008, η ενίσχυση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί, εξ αυτού και μόνο του γεγονότος, εγκεκριμένη από την Επιτροπή ως ενίσχυση συμβατή με την εσωτερική αγορά (πρβλ. απόφαση της 21ης Ιουλίου 2016, Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, σκέψη 50).
- 152 Μόνον απόφαση εκδοθείσα από την Επιτροπή βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, όπως, ιδίως, απόφαση ληφθείσα κατ' εφαρμογήν του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 659/1999, κατόπιν συγκεκριμένης εκτίμησης της ενίσχυσης, μπορεί να αποτελέσει τέτοιου είδους έγκριση.
- 153 Κατά συνέπεια, όπως ορθώς έκρινε κατ' ουσίαν το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 176, 179 και 180 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ενίσχυση χορηγηθείσα από κράτος μέλος κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 800/2008 δεν μπορεί, απλώς και μόνον επειδή πληροί όλες τις προϋποθέσεις που έχει καθορίσει ο κανονισμός αυτός, να θεωρηθεί υφιστάμενη ενίσχυση εγκεκριμένη από την Επιτροπή.
- 154 Ως εκ τούτου, και κατά μείζονα λόγο, το γεγονός και μόνον ότι το ποσό της ενίσχυσης φθάνει το όριο της ατομικής κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008 ουδόλως παρέχει δικαίωμα για τη λήψη ενίσχυσης τέτοιου ποσού, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η αναιρεσείουσα.
- 155 Συγκεκριμένα, αφενός, πέραν του ότι τέτοια ενίσχυση δεν μπορεί σε καμία περίπτωση, λόγω του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού 800/2008, να θεωρηθεί υφιστάμενη ενίσχυση εγκεκριμένη από την Επιτροπή, η προϋπόθεση ότι το ποσό της ενίσχυσης δεν πρέπει να υπερβαίνει το συγκεκριμένο όριο, καίτοι συνιστά μία από τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται ώστε να εξαιρεθεί η ενίσχυση από την υποχρέωση κοινοποίησης και να είναι συμβατή με την εσωτερική αγορά, σύμφωνα με το άρθρο 3 και το άρθρο 13, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, έχει αμιγώς διαδικαστικό χαρακτήρα, υπό την έννοια ότι το ποσό της ενίσχυσης στο οποίο αντιστοιχεί το εν λόγω όριο ουδόλως απηχεί εκτίμηση πραγματοποιηθείσα από την Επιτροπή βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ σχετικά με τη συμβατότητα της ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά, ιδίως όσον αφορά την αναγκαιότητα της εν λόγω ενίσχυσης.
- 156 Το όριο της ατομικής κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008 προκύπτει κατ' ουσίαν από αριθμητικό υπολογισμό στηριζόμενο στο μέγιστο ποσό ενίσχυσης το οποίο μπορεί να χορηγηθεί για επένδυση με επιλέξιμες δαπάνες 100 εκατομμυρίων ευρώ σύμφωνα με το ισχύον όριο για τις μεγάλες επιχειρήσεις, το οποίο προβλέπεται στον εγκεκριμένο χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης και το οποίο αντιστοιχούσε, εν προκειμένω, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013, σε ποσοστό μέγιστης έντασης, όσον αφορά την περιφέρεια του Leipzig, ανερχόμενο σε 30 % [βλ. κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις εθνικές περιφερειακές ενισχύσεις 2007-2013 – Χάρτης εθνικών περιφερειακών ενισχύσεων: Γερμανία (ΕΕ 2006, C 295, σ. 6)].

- 157 Αφετέρου, για να είναι μια περιφερειακή επενδυτική ενίσχυση συμβατή με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με το άρθρο 3, και το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 800/2008, πρέπει να πληροί όλες τις ουσιαστικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στον εν λόγω κανονισμό, και ιδίως τη σχετική με τον χαρακτήρα κινήτρου της ενίσχυσης που προβλέπεται στο άρθρο 8, παράγραφος 3, στοιχείο ε', του εν λόγω κανονισμού, κατά το οποίο οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του θεωρείται ότι έχουν χαρακτήρα κινήτρου αν το κράτος μέλος έχει ελέγξει, πριν χορηγήσει την οικεία ατομική ενίσχυση, αν από τα έγγραφα που προσκόμισε ο δικαιούχος προκύπτει ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν θα είχε υλοποιηθεί στη συγκεκριμένη ενισχυόμενη περιφέρεια εάν δεν είχε χορηγηθεί η ενίσχυση.
- 158 Επομένως, ενίσχυση το ποσό της οποίας δεν υπερβαίνει το όριο της ατομικής κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008 όχι μόνον δεν μπορεί να εξομοιωθεί με υφιστάμενη ενίσχυση εγκεκριμένη από την Επιτροπή, αλλά, επιπλέον, μπορεί να θεωρηθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά, σύμφωνα με το άρθρο 3 και το άρθρο 13, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, μόνον αν η εν λόγω ενίσχυση πληροί περαιτέρω και όλες τις ουσιαστικές προϋποθέσεις που προβλέπει ο κανονισμός, ιδίως δε αν το ποσό της ενίσχυσης είναι σύμφωνο με την κατά το άρθρο 8, παράγραφος 3, στοιχείο ε', του εν λόγω κανονισμού προϋπόθεση περί χαρακτήρα κινήτρου της ενίσχυσης.
- 159 Κατά συνέπεια, ενίσχυση το ποσό της οποίας υπερβαίνει το όριο της ατομικής κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008, η οποία, όπως ήδη επισημάνθηκε στη σκέψη 129 της παρούσας απόφασης, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού και, ως εκ τούτου, πρέπει να κοινοποιηθεί στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, δεν μπορεί να θεωρηθεί ενίσχυση η οποία έχει εγκριθεί βάσει του εν λόγω κανονισμού για το μη υπερβαίνον το εν λόγω όριο μέρος του ποσού, κατά μείζονα δε λόγο όταν δεν έχει διαπιστωθεί ότι αυτό το μέρος της ενίσχυσης πληροί όλες τις ουσιαστικές προϋποθέσεις που καθορίζει ο εν λόγω κανονισμός, ιδίως τη σχετική με τον χαρακτήρα κινήτρου της ενίσχυσης.
- 160 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, το Γενικό Δικαστήριο, δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, με τις σκέψεις 173, 176 και 181 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι ενίσχυση το ποσό της οποίας υπερέβαινε το όριο της ατομικής κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008 έπρεπε να εκτιμηθεί, για το σύνολο του ποσού της, συμπεριλαμβανομένου του μέρους που δεν υπερέβαινε το εν λόγω όριο, ως «νέα ενίσχυση» κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 659/1999, στο πλαίσιο ατομικής εξέτασης βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ.
- 161 Υπό τις συνθήκες αυτές, η συμβατότητα της επίμαχης ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά, όσον αφορά το συνολικό της ποσό, έπρεπε να εκτιμηθεί, στο πλαίσιο ατομικής κοινοποίησης δυνάμει του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, τόσο, όπως διευκρινίζεται στην αιτιολογική σκέψη 7 του κανονισμού 800/2008, βάσει των ουσιαστικών προϋποθέσεων που προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός όσο και βάσει των κριτηρίων που καθορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές και τα ειδικά πλαίσια που έχει εγκρίνει η Επιτροπή. Αντιθέτως, όπως προκύπτει ήδη από τις σκέψεις 155 και 156 της παρούσας απόφασης, το όριο της ατομικής κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού δεν ασκεί επιρροή συναφώς (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 21ης Ιουλίου 2011, Freistaat Sachsen και Land Sachsen-Anhalt κατά Επιτροπής, C-459/10 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2011:515, σκέψεις 30 καθώς και 31).
- 162 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, με τη σκέψη 173 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η συμβατότητα της επίμαχης ενίσχυσης, βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, έπρεπε να εκτιμηθεί λαμβανομένων ιδίως υπόψη των απαιτήσεων που καθορίζονται στην ανακοίνωση του 2009.

- 163 Όπως έχει ήδη διαπιστωθεί στο πλαίσιο της εξέτασης του πρώτου λόγου αναιρέσεως, δεν αμφισβητείται ότι το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε ιδίως με τις σκέψεις 119 και 131 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η επίμαχη ενίσχυση, προκειμένου να πληροί τις απαιτήσεις του χαρακτήρα κινήτρου και της αναλογικότητας της ενίσχυσης, όπως προβλέπονται, αντιστοίχως, στα σημεία 21, 22 και 25 καθώς και στο σημείο 33 της εν λόγω ανακοίνωσης, δεν μπορούσε να υπερβεί το ποσό των 17 εκατομμυρίων ευρώ.
- 164 Είναι αληθές ότι, όπως επισήμανε η αναιρεσείουσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τα ουσιαστικά κριτήρια του κανονισμού 800/2008 πρέπει, όπως προκύπτει από τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 161 της παρούσας απόφασης, να λαμβάνονται επίσης υπόψη για την εκτίμηση της συμβατότητας ενίσχυσης στο πλαίσιο ατομικής κοινοποίησης βάσει του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ. Πράγματι, εάν κράτος μέλος κοινοποιήσει στην Επιτροπή ενίσχυση η οποία πληροί τις προϋποθέσεις του κανονισμού 800/2008, η Επιτροπή οφείλει, καταρχήν, να εγκρίνει την ενίσχυση (πρβλ. απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, *Kotnik κ.λπ.*, C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψη 43).
- 165 Πάντως, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, η εκτίμηση της συμβατότητας μιας ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά ουδόλως δύναται να διαφοροποιείται ανάλογα με το αν η εκτίμηση αυτή πραγματοποιείται υπό το πρίσμα των προϋποθέσεων που καθορίζονται στον εν λόγω κανονισμό ή εκείνων που καθορίζονται στην εν λόγω ανακοίνωση, διότι άλλως θα συνέτρεχε παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, το οποίο αποτελεί τη νομική βάση τόσο του κανονισμού 800/2008 όσο και της ανακοίνωσης του 2009. Συγκεκριμένα, η αναιρεσείουσα εσφαλμένως υποστηρίζει ότι, κατ' εφαρμογήν του εν λόγω κανονισμού, δικαιούται να λάβει ποσό ενίσχυσης υψηλότερο από εκείνο που ενέκρινε η Επιτροπή με την επίδικη απόφαση στο πλαίσιο της ατομικής κοινοποίησης.
- 166 Πράγματι, από τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το άρθρο 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ προκύπτει ότι, για να είναι μια περιφερειακή επενδυτική ενίσχυση συμβατή με την εσωτερική αγορά, πρέπει υποχρεωτικώς να είναι αναγκαία για την πραγματοποίηση της επένδυσης αυτής και, ως εκ τούτου, για την επίτευξη των σκοπών που επιδιώκονται με τη διάταξη αυτή (πρβλ. αποφάσεις της 21ης Ιουλίου 2011, *Freistaat Sachsen και Land Sachsen-Anhalt κατά Επιτροπής*, C-459/10 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2011:515, σκέψη 33, της 13ης Ιουνίου 2013, *HGA κ.λπ. κατά Επιτροπής*, C-630/11 P έως C-633/11 P, EU:C:2013:387, σκέψεις 104 και 105, καθώς και της 19ης Ιουλίου 2016, *Kotnik κ.λπ.*, C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψη 49).
- 167 Συνεπώς, σύμφωνα με το άρθρο 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, οι απαιτήσεις σχετικά με τον χαρακτήρα κινήτρου και την αναλογικότητα της ενίσχυσης που προβλέπονται στα σημεία 21, 22, 25 και 33 της ανακοίνωσης του 2009 αντιστοιχούν, κατ' ουσίαν, στην προϋπόθεση περί χαρακτήρα κινήτρου της ενίσχυσης που καθορίζεται στο άρθρο 8, παράγραφος 3, στοιχείο ε', του κανονισμού 800/2008, σύμφωνα με το οποίο η εφαρμογή της προβλεπόμενης από τον κανονισμό αυτό απαλλαγής στις περιφερειακές ενισχύσεις του άρθρου 13, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, οι οποίες χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις, εξαρτάται, όπως ήδη αναφέρθηκε στη σκέψη 157 της παρούσας απόφασης, από την προϋπόθεση ότι αποδεικνύεται ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν θα είχε υλοποιηθεί στην ενισχυόμενη περιφέρεια εάν δεν είχαν χορηγηθεί οι ενισχύσεις αυτές.
- 168 Κατά συνέπεια, όπως επισήμανε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση απαντώντας σε ερώτηση του Δικαστηρίου, το αναγκαίο ποσό ενίσχυσης το οποίο θεωρείται από την Επιτροπή συμβατό στο πλαίσιο ατομικής κοινοποίησης εξετασθείσας, όπως στην υπό κρίση υπόθεση, υπό το πρίσμα των προϋποθέσεων που καθορίζει η ανακοίνωση του 2009 είναι ίδιο με εκείνο που κρίνεται ότι συνάδει προς τις διατάξεις του κανονισμού 800/2008.
- 169 Εν πάση περιπτώσει, διαπιστώνεται εν προκειμένω ότι, καίτοι το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε τον χαρακτήρα κινήτρου και την αναλογικότητα της ενίσχυσης κατ' ουσίαν με γνώμονα τις απαιτήσεις της ανακοίνωσης του 2009, λαμβανομένου υπόψη του λεπτομερέστερου χαρακτήρα τους, εντούτοις, όπως προκύπτει από τη σκέψη 80 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η οποία, εξάλλου, δεν

- προσβλήθηκε από την αναιρεσεύουσα με το δικόγραφο της αναιρέσεως, έκανε επίσης ρητή αναφορά στο άρθρο 8, παράγραφος 3, στοιχείο ε΄, του κανονισμού 800/2008, σχετικά με τον χαρακτήρα κινήτρου της ενίσχυσης, στο πλαίσιο της εκτίμησής του ως προς το ζήτημα αυτό.
- 170 Στο βαθμό που, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η αναιρεσεύουσα υποστήριξε συναφώς ότι η εφαρμογή της διάταξης αυτής αποκλείεται στην προκειμένη περίπτωση λόγω της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού, καθόσον η επίμαχη ενίσχυση είναι «φορολογικό μέτρο» κατά την έννοια της ανωτέρω παραγράφου, αρκεί η διαπίστωση ότι το εν λόγω επιχείρημα, με το οποίο προσβάλλεται για πρώτη φορά κατά το στάδιο της αναιρέσεως η σκέψη 80 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, είναι, σύμφωνα με τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 69 της παρούσας απόφασης, όχι μόνον απαράδεκτο αλλά περαιτέρω και όλως αβάσιμο, δεδομένου ότι είναι προφανές ότι η επίμαχη ενίσχυση δεν είναι φορολογικό μέτρο. Επιπλέον, η αναιρεσεύουσα ουδόλως υποστήριξε και, κατά μείζονα λόγο, δεν απέδειξε, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, στοιχείο α΄, του κανονισμού 800/2008, εδικαιούτο να λάβει την ενίσχυση αυτή, βάσει του IZG, χωρίς οι αρμόδιες αρχές να έχουν οποιαδήποτε διακριτική ευχέρεια κατά την εκτίμηση των προς χρηματοδότηση επενδύσεων.
- 171 Επομένως, κακώς η αναιρεσεύουσα υποστηρίζει ότι η επίμαχη ενίσχυση, εάν περιοριζόταν σε ποσό το οποίο δεν υπερέβαινε το κατά το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008 όριο της ατομικής κοινοποίησης θα μπορούσε να απαλλαγεί από την υποχρέωση κοινοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 3 και το άρθρο 13, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, παρότι το ποσό αυτό υπερέβαινε το μέτρο του αναγκαίου για την πραγματοποίηση της επένδυσης.
- 172 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε, με τη σκέψη 179 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Επιτροπή είχε ορθώς κρίνει ότι η επίμαχη ενίσχυση μπορούσε να κηρυχθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά, βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, μόνον εφόσον δεν υπερέβαινε το ποσό που αντιστοιχούσε στη διαφορά μεταξύ του καθαρού κόστους που συνεπαγόταν η πραγματοποίηση της επένδυσης στο Μόναχο και του καθαρού κόστους που συνεπαγόταν η πραγματοποίηση της επένδυσης στη Λειψία, δεδομένου ότι η διαφορά αυτή αντιπροσώπευε το ποσό το οποίο ήταν αναγκαίο για την πραγματοποίηση της επένδυσης στην ενισχυόμενη περιφέρεια.
- 173 Όπως ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 179 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, οι διαπιστώσεις αυτές δεν ανατρέπονται από την υποσημείωση του σημείου 56 της ανακοίνωσης του 2009, κατά την οποία το κράτος μέλος «εξακολουθεί να έχει τη δυνατότητα να χορηγήσει ενίσχυση του τύπου αυτού έως το ποσό που αντιστοιχεί στο μέγιστο επιτρεπόμενο ποσό που δύναται να λάβει μια ενίσχυση με επιλέξιμες δαπάνες ύψους 100 [εκατομμυρίων ευρώ] βάσει των εφαρμοστέων κανόνων». Πράγματι, η δυνατότητα αυτή, σύμφωνα με τη διατύπωση της ίδιας υποσημείωσης, αφορά μόνο τις ενισχύσεις που χορηγούνται «βάσει υφιστάμενου καθεστώτος περιφερειακών ενισχύσεων». Ωστόσο, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 147 έως 153 της παρούσας απόφασης, τούτο δεν ισχύει στην περίπτωση της επίμαχης ενίσχυσης.
- 174 Εξάλλου, για τους ίδιους λόγους, η αναιρεσεύουσα δεν μπορεί να επικαλεστεί παραβίαση της αρχής της απαγόρευσης των διακρίσεων με την αιτιολογία ότι οι ανταγωνιστές της θα δικαιούνται να λάβουν, χωρίς κοινοποίηση στην Επιτροπή βάσει του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, ενίσχυση ποσού μη υπερβαίνοντος το όριο της ατομικής κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008. Πράγματι, η επιχειρηματολογία αυτή στηρίζεται, εκ νέου, στην εσφαλμένη παραδοχή ότι ενίσχυση τέτοιου ποσού συνιστά υφιστάμενη ενίσχυση εγκεκριμένη από την Επιτροπή. Στηρίζεται, περαιτέρω, στην εσφαλμένη παραδοχή ότι η ενίσχυση αυτή πληροί κατ' ανάγκην όλες τις άλλες ουσιαστικές προϋποθέσεις που καθορίζονται στον εν λόγω κανονισμό, συμπεριλαμβανομένης της προϋπόθεσης σχετικά με τον χαρακτήρα κινήτρου της ενίσχυσης.
- 175 Έπεται επίσης ότι η αναιρεσεύουσα, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει, δεν έτυχε οποιασδήποτε δυσμενούς μεταχείρισης λόγω της επιλογής του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους να κοινοποιήσει την επίμαχη ενίσχυση στην Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ.

- 176 Αντιθέτως μάλιστα, δεδομένου ότι η εν λόγω ενίσχυση, κατά το μέρος της που θεωρήθηκε ότι συνάδει προς τις απαιτήσεις σχετικά με τον χαρακτήρα κινήτρου και την αναλογικότητα της ενίσχυσης, όπως αυτές προβλέπονται στην ανακοίνωση του 2009, εγκρίθηκε από την Επιτροπή με την επίδικη απόφαση, αποτελεί πλέον, στο μέτρο αυτό, υφιστάμενη ενίσχυση, ενώ, ελλείψει της κοινοποίησης αυτής, αν η εθνική αρχή είχε εφαρμόσει εσφαλμένα τον κανονισμό 800/2008, η ενίσχυση θα είχε χαρακτηριστεί ως νέα ενίσχυση χορηγηθείσα κατά παράβαση του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και, ως εκ τούτου, ως παράνομη ενίσχυση, με αποτέλεσμα τη συναγωγή των συνεπειών που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 139 και 140 της παρούσας απόφασης.
- 177 Από το σύνολο των προεκτεθεισών σκέψεων προκύπτει ότι αμφότερα τα σκέλη του δευτέρου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα.
- 178 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η απόρριψη της αιτήσεως αναιρέσεως στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 179 Βάσει του άρθρου 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαινεται επί των δικαστικών εξόδων. Το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού αυτού, το οποίο έχει εφαρμογή στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, αυτού, ορίζει ότι ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.
- 180 Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη της αναιρεσείουσας στα δικαστικά έξοδα και ότι η τελευταία ηττήθηκε, πρέπει αυτή να υποχρεωθεί να φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων της, και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως.
- 181 Σύμφωνα με το άρθρο 184, παράγραφος 4, του εν λόγω Κανονισμού, το Freistaat Sachsen φέρει τα δικά του έξοδα τα οποία αφορούν την αίτηση αναιρέσεως.
- 182 Όσον αφορά την αντανάιρεση, δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε και ότι η αναιρεσείουσα, καθώς και το Freistaat Sachsen, ζήτησαν να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, πρέπει αυτή να υποχρεωθεί να φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων της, και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η αναιρεσείουσα και το Freistaat Sachsen στο πλαίσιο της ανταναιρέσεως.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως και την αντανάιρεση.**
- 2) Η Bayerische Motoren Werke AG φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων της, τα έξοδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τα οποία αφορούν την αίτηση αναιρέσεως.**
- 3) Το Freistaat Sachsen φέρει τα δικαστικά έξοδά του τα οποία αφορούν την αίτηση αναιρέσεως.**
- 4) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων της, τα έξοδα της Bayerische Motoren Werke AG και του Freistaat Sachsen τα οποία αφορούν την αντανάιρεση.**

(υπογραφές)

i — Στις σκέψεις 129 και 165 της παρούσας αποφάσεως επήλθε τροποποίηση γλωσσικής φύσεως μετά την ανάρτηση του κειμένου στην ψηφιακή Συλλογή Νομολογίας.